

Sprawozdanie z realizacji
„Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Poznańskiego
na lata 2016 - 2019”
za okres 2018 - 2019.

Poznań, 2020 rok

„Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Poznańskiego na lata 2016 – 2019” został opracowany celem realizacji zapisów ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Ustawa wprowadza obowiązek sporządzania programów opieki nad zabytkami zarówno na szczeblu wojewódzkim, powiatowym, jak i gminnym.

Zarząd Powiatu w Poznaniu sporządził powiatowy program opieki nad zabytkami, który po uzyskaniu opinii Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przyjęła Rada Powiatu w Poznaniu uchwałą Nr XVI/214/V/2016 z dnia 27 kwietnia 2016 roku.

W celu monitorowania programu, powołany został Zespół ds. monitorowania „Programu opieki nad zabytkami powiatu poznańskiego na lata 2016 - 2019”, w następującym składzie:

1. Starosta Poznański - Przewodniczący Zespołu,
2. Wicestarosta Poznański - Wiceprzewodniczący Zespołu,
3. Przewodniczący Komisji Kultury, Kultury Fizycznej i Turystyki,
4. Przewodniczący Komisji Oświaty i Wychowania,
5. Dyrektor Wydziału Tworzenia i Realizacji Projektów,
6. Dyrektor Wydziału Inwestycji i Remontów,
7. Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa,
8. Dyrektor Wydziału Gospodarowania Mieniem,
9. Dyrektor Wydziału Promocji i Aktywności Społecznej,
10. Powiatowy Konserwator Zabytków,
11. Zastępca Powiatowego Konserwatora Zabytków- Sekretarz Zespołu,
12. Pracownik Wydziału Promocji i Aktywności Społecznej, zatrudniony na stanowisku ds. kultury i ochrony dóbr kultury,
13. Pracownik na stanowisku ds. Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego

W dniu 27 listopada 2017 roku odbyło się spotkanie Zespołu ds. monitorowania „Programu opieki nad zabytkami powiatu poznańskiego na lata 2016-2019” podsumowujące realizację Programu opieki nad zabytkami powiatu poznańskiego za okres 2016-2017 r. Ostatnie spotkanie odbyło się 7 listopada 2019 roku i dotyczyło prezentacji działań podjętych w latach 2018-2019 w kontekście założeń określonych w Programie.

W „Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Poznańskiego na lata 2016 – 2019” przyjęto jako główne cele:

- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

Dla realizacji sformułowanych wyżej zaakcentowanych celów wyznaczono kierunki działań, wyszczególniając obszary, projekty i zadania. Niniejsze sprawozdanie obejmuje lata 2018 – 2019 i obrazuje stan realizacji poszczególnych działań w w/w okresie:

9. ¹ Kierunki działań dla realizacji powiatowego programu opieki nad zabytkami.

I. Prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich i budowlanych przy obiektach zabytkowych nieruchomych będących własnością powiatu; zabezpieczenie i utrzymanie tych obiektów oraz ich otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystanie z nich w sposób zapewniający trwale zachowanie ich wartości. Zapewnienie warunków do naukowego badania i dokumentowania obiektów zabytkowych.

W odniesieniu do nieruchomości stanowiących zasób dziedzictwa i krajobrazu kulturowego będących własnością Powiatu Poznańskiego, a także Skarbu Państwa położonych na terenie powiatu, Wydział Gospodarowania Mieniem tut. Starostwa realizuje zadania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa użytkowania wskazanych wyżej nieruchomości oraz ich właściwej eksploatacji. Podstawowym zadaniem realizowanym przez wydział w zakresie zapewnienia właściwej obsługi administracyjnej nieruchomości, jest przeprowadzanie postępowań o udzielanie zamówień publicznych w przedmiocie zapewnienia dostaw usług zewnętrznych do nieruchomości, jak również w zakresie wykonywania robót budowlanych oraz świadczenia usług w ramach bieżącego utrzymania nieruchomości. Nadto, w celu weryfikacji stanu technicznego obiektów budowlanych, komórka merytoryczna zleca przeprowadzanie okresowych przeglądów technicznych budynków oraz urządzeń stanowiących ich wyposażenie techniczne. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, wydział niezwłocznie podejmuje czynności mające na celu usunięcie powstałych uszkodzeń oraz uzupełnienie braków, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwo mienia bądź środowiska, a w szczególności katastrofę budowlaną. Jednocześnie w sytuacjach wystąpienia awarii na nieruchomościach mając na względzie zminimalizowanie strat, komórka merytoryczna podejmuje natychmiastowe działania zmierzające do usunięcia nieprawidłowości oraz ich skutków. Co więcej, wydział realizując zadania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania nieruchomości, zleca na terenach omawianego zasobu wykonywanie prac porządkowych, jak również dokonywanie eliminacji drzewostanu znajdującego się w złym stanie fitosanitarnym.

Na realizację działań mających na celu zapewnienie odpowiedniego stanu utrzymania nieruchomości stanowiących zasób dziedzictwa i krajobrazu kulturowego będących własnością Powiatu Poznańskiego, a także Skarbu Państwa położonych na terenie powiatu, Wydział Gospodarowania Mieniem pozyskuje wymagane obowiązującym prawem pozwolenia oraz opinie Powiatowego Konserwatora Zabytków.

¹ Numeracja odpowiada sformułowanym zadaniom w „Programie Opieki Nad Zabytkami Powiatu Poznańskiego na lata 2016-2019”

Wykaz nieruchomości stanowiących zasób dziedzictwa i krajobrazu kulturowego będących własnością Powiatu Poznańskiego, a także Skarbu Państwa położonych na terenie powiatu, względem których Wydział Gospodarowania Mieniem w latach 2016 – 2019 pozyskał wymagane obowiązującym prawem pozwolenia oraz opinie Powiatowego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie działań z zakresu realizowanych przez wydział zadań.

L.p.	Gmina	Oznaczenie w ewidencji gruntów
1.	Czerwonak	Obręb: Owińska, dz. nr 191/51
2.	Czerwonak	Obręb: Owińska, dz. nr 191/65
3.	Murowana Goślina	Obręb: Trojanowo, dz. nr 94/19
4.	Pobiedziska	Obręb: Pobiedziska, dz. nr 27/1
5.	Stęszew	Obręb: Będlewo, dz. nr 589
6.	Stęszew	Obręb: Stęszew, dz. nr 857/1

Zadanie 1.1. Przeprowadzenie koniecznych prac modernizacyjnych w zabytkowych zabudowaniach pocysterskiego zespołu klasztornego w Owińskach - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach – w latach 2016-2018 planuje się wykonanie zadania pn.: *Rewaloryzacja wnętrza dawnego kompleksu cysterskiego w budynkach szkoły i internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach.*

- Zadanie wykonane zostało w latach 2016—2019. W roku 2016 wykonana została dokumentacja projektowa za kwotę 188.000,00 zł. Realizacja rozpoczęła się 27.12.2017 r. Zawarta została między innymi umowa na roboty budowlane ze spółką *ORLIKON* na kwotę wraz z aneksami zwiększającymi 12.855.417,52 zł, na roboty podobne na kwotę 1.205.439,90 zł, na nadzór inwestorski na kwotę 184.000,00 zł, na nadzór archeologiczny na kwotę 14.000,00 zł, nadzór konserwatorski na kwotę 24.000,00 zł, z terminem wykonania po zmianach, do 30.04.2019 r. Rozliczenie finansowe nastąpiło do dnia 23.08.2019 r.

Wartość inwestycji ogółem wyniosła 14.552.213,00 zł, w tym kwotę w wysokości 7.389.154,62 zł, wydatkowano już w roku 2018 r. Zadanie częściowo finansowane było ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach WRPO 2014+, w wysokości około 8.800.000 zł.

- W ramach Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w ramach ZIT na lata 2014-2020, Działanie 4.4. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa kulturalnego i naturalnego, realizowano zadanie pn.: „Rewaloryzacja dawnego kompleksu cysterskiego w Owińskach”.

Zakres rzeczowy projektu obejmował dostosowanie budynku głównego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych im. Synów Pułku w Owińskach do obecnych przepisów pożarowych oraz sanitarnych (w tym montaż systemu wentylacji nawiewno-wywiewnej z odzyskiem ciepła, wymiana grzejników), remont wnętrz oraz prace konserwatorskie. Zaplanowano także zmiany funkcjonalne poszczególnych pomieszczeń oraz zakup i montaż dodatkowego wyposażenia obiektu (w tym transporterów schodowych dla osób niepełnosprawnych ruchowo (3 kpi.), specjalistycznych regałów jezdnych (1 kpi.), kurtyny przesuwnej (1 kpi.), sceny modułowej (1 kpi.) oraz wyposażenia "Muzeum typologicznego" (dotykowe makiety z brązu, prezentujące obiekty zespołu klasztornego, plany reliefowe wnętrz SOSWDN, serwer i sprzęt komputerowy na potrzeby utworzenia strony internetowej promującej inwestycję). Zakres rzeczowy uwzględniał także prace związane z modernizacją instalacji elektrycznej (zakup i posadowienie agregatu prądotwórczego, montaż energooszczędnego oświetlenia LED).

Obecnie wszystkie prace budowlane prowadzone w ramach projektu zostały zakończone. Trwają przygotowania do ogłoszenia postępowań przetargowych na wyposażenie Muzeum Tyflogicznego w plany reliefowe wnętrz oraz na wykonanie dotykowych makiet z brązu prezentujących obiekty zespołu klasztornego. Planowane zakończenie projektu -1 kwartał 2020r.

Wydatki poniesione na realizację projektu 13.111507 zł na dzień 21.10.2019r. w tym dofinansowanie 8 476 0000 zł. Kwota rozliczona ogółem: 9.978 100, 32 zł Kwota dofinansowania otrzymana 6.480 595,60 zł

Ponadto:

- na rok 2017 planowane było zadanie pn.: *Rewaloryzacja zabytkowego ogrodzenia od strony ul. Poznańskiej, ul. Cysterek oraz wspólnoty mieszkaniowej*. W roku 2016 wykonana została dokumentacja projektowa, natomiast z uwagi na przedłużające się procedury uzyskania zgody ze strony właścicieli sąsiednich działek, zadanie przesunięto. Realizacja rozpoczęła się 6.06.2019 r. Zawarta została umowa na roboty budowlane ze spółką *ORLIKON* na kwotę, po zmianach 1.833.718,83 zł, na nadzór inwestorski na kwotę 18.081,00 zł oraz umowa na nadzór archeologiczny na kwotę 10.000,00 zł, z terminem wykonania do dnia 14 listopada 2019 r. Na ww. zadanie udzielona została przez Województwo Wielkopolskie pomoc finansowa w wysokości 1.000.000,00 zł. Wartość inwestycji ogółem wyniosła 1.891.399,83 zł, w tym dotacja z budżetu Województwa Wielkopolskiego w wysokości 930.899,90 zł.
- na rok 2019 planowane było wykonanie zadania pn.: *Modernizacji instalacji elektrycznej w budynku mieszkalnym przy Placu Przemysława 11*. W roku 2018 wykonana została dokumentacja projektowa. W dniu 18.06.2019 r. zawarta została umowa o roboty budowlane a 24.06.2019 r. o nadzór inwestorski. Wartość całego zadania wyniosła 59.574,00 zł. Zadanie wykonano i rozliczono.

Zadanie 1.2 Przeprowadzenie koniecznych prac remontowych i modernizacyjnych w zabytkowych zabudowaniach zespołu dworsko-folwarczno-parkowego, mieszczących się z Zespole Szkół im. J. i Wł. Zamoyskich w Rokietnicy. W roku 2016 planowane jest zadanie pn.: *Przebudowa budynku administracyjnego Zespołu Szkół w Rokietnicy* przy ul. Szamotulskiej 24.

- w latach 2017-2018 wykonano zadanie pn.: *Modernizacja kotłowni w Zespole Szkół w Rokietnicy* za kwotę 269.918,00 zł,
- w roku 2017 planowane było zadanie pn.: *Zagospodarowanie terenu*. W ramach zadania wykonana została inwentaryzacja zieleni z pomiarami dendrologicznymi. Z uwagi na trwające uzgodnienia z Zarządem Dróg Powiatowych, w związku z planowaną inwestycją drogową i

ewentualnym zmniejszeniem terenu parku, wykonanie dokumentacji przesunięte zostało na rok 2019, a realizacja na rok 2020. W dniu 10.12.2019 r. zawarta została umowa o wykonanie dokumentacji projektowej na kwotę 79.950,00 zł. Wydatkowanie środków, dotyczących projektu koncepcyjnego i dokumentacji budowlanej, wchodzących w skład ww. dokumentacji, planowane było w roku 2019. Z uwagi na fakt, iż termin wykonania dokumentacji ustalony został na dzień 28.04.2020 r., zasadne było ustalenie wydatków niewygasających z upływem roku 2019, w wysokości 43.972,50 zł.

- w roku 2017 rozpoczęła się realizacja zadania pn.: *Zaprojektowanie i wykonanie modernizacji pawilonu chemicznego Zespołu Szkół im. Jadwigi i Władysława Zamoyskich w Rokietnicy, ul. Szamotulska 24*. Z uwagi na fakt, iż pierwsze postępowanie przetargowe zostało unieważnione, ponieważ nie została złożona żadna oferta niepodlegająca odrzuceniu - art. 93 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29.01.2004 r. *Prawo zamówień publicznych*, przystąpiono niezwłocznie do przeprowadzenia postępowania w trybie zamówienia z wolnej ręki. W dniu 4.10.2018 r. zawarta została umowa w systemie *zaprojektuj i wybuduj* nr ZP.272.00045.2018 na kwotę 172.200,00 zł oraz w dniu 19.10.2019 r. umowa o nadzór inwestorski nr ZI.31/2018 na kwotę 15.000,00 zł. Z uwagi na fakt, iż zakończenie robót przypadło na rok 2019 zadanie ujęto w wykazie wydatków budżetu Powiatu Poznańskiego, które nie wygasają z upływem roku budżetowego 2018, w wysokości 187.200,00 zł, z ostatecznym terminem rozliczenia do dnia 30.06.2019 r. Zadanie zakończono 14.01.2019 r. i rozliczono w terminie.

Zadanie 1.3. *Przeprowadzenie prac remontowych i modernizacyjnych w zabytkowym budynku szkolnym Liceum Ogólnokształcącego obecnie Zespół Szkół w Kórniku. W roku 2016 planowana jest przebudowa poddasza.*

- w latach 2019-2020 planowane jest wykonanie zadania pn.: *Przebudowa Zespołu Szkół w Kórniku wraz z salą gimnastyczną – dokumentacja*. W celu określenia możliwości przebudowy obiektów wchodzących w skład Zespołu Szkół, niezbędne okazało się wykonanie ekspertyzy technicznej budynków z określeniem istniejącego stanu technicznego wraz z przeprowadzeniem badań geotechnicznych oraz inwentaryzacją architektoniczną. W celu określenia możliwości nadbudowy budynku socjalno-lekcyjnego, niezbędne było wykonanie analizy i obliczeń. W dniu 3.04.2019 r. zawarta została umowa nr ZI.9/2019 o wykonanie ekspertyzy technicznej, na kwotę 53.000,00 zł, z terminem wykonania do dnia 26.06.2019 r. W dniu 23.09.2019 r. zawarta została umowa nr ZI.41/20109 o wykonanie ekspertyzy technicznej dotyczącej stanu ochrony przeciwpożarowej, na kwotę 19.680,00 zł. Wykonanie dokumentacji planowane jest w latach 2019-2020. Zadanie rozszerzone zostanie o realizację, po oszacowaniu zakresu i wartości robót,
- w roku 2019 wykonane zostało zadania pn.: *Wykonanie zewnętrznej instalacji wodociągowej na terenie Zespołu Szkół w Kórniku przy ul. Poznańskiej 2*, za kwotę 59.550,00 zł.

Zadanie 1.4. *Przeprowadzenie koniecznych prac modernizacyjnych w Szkole w Murowanej Goślinie – W latach 2016-2017 planowane jest wykonanie zadania pn. *Rozbudowa Zespołu Szkół im. gen. Dezyderego Chłapowskiego w Bolechowie, Szkoła w Murowanej Goślinie, ul. Szkolna 1.**

- Działanie 9.3 Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej w ramach ZIT WRPO.

Przedmiotem projektu jest przebudowa i rozbudowa Zespołu Szkół w Bolechowie-szkoła w Murowanej Goślinie. Projekt obejmuje m.in przebudowę istniejącego budynku szkoły z 1897r. Istniejący obiekt to budynek podpiwniczony, trzykondygnacyjny z poddaszem użytkowym. W istniejącym budynku z 1897 przewidziano po przebudowie pracownię hotelarską, 6 sal dydaktycznych, gabinet kierownika praktyk, szatnie, pomieszczenia sanitarne i komunikację z nowo dobudowanym sąsiednim budynkiem,

składnicę akt, gabinet psychologa/pedagoga szkolnego. Planowanie zakończenie projektu 31.01.2020r. Wydatki poniesione w ramach projektu w tym na rozbudowę szkoły o nowy budynek na dzień 21.10.2019r.- 13.928 509 zł w tym dofinansowanie 3 539 862,00 zł. Kwota rozliczona ogółem : 13.369 557,46 zł.

- Inwestycja realizowana jest w latach 2016-2019. W ramach zadania, w roku 2016, wykonana została za kwotę 88.560,00 zł, dokumentacja projektowa. W dniu 15.02.2018 r. zawarta została umowa o roboty budowlane o wartości (wraz z aneksami) 16.051.940,90 zł, oraz w dniu 22.02.2018 r., umowa na nadzór inwestorski w kwocie 126.500,00 zł. Termin wykonania ustalony został na dzień 4.10.2019 r. Wartość inwestycji ogółem wyniosła 16.529.530,77 zł, w tym kwotę w wysokości 8.983.827,14 zł, wydatkowano już w roku 2018 r.

Zadanie realizowane było częściowo ze środków zewnętrznych, z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, w wysokości 33% kosztów budowy sali sportowej wraz z zapleczem, tj.: około 1.500.000 zł oraz ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach WRPO 2014-2020 około 4.000.000 zł.

Ponadto:

- w dniu 27.09.2019 r. zawarta została umowa na *Rewitalizację elewacji zabytkowego budynku Szkoły w Murowanej Goślinie, ul. Szkolna 1*, z terminem wykonania do dnia 10.12.2019 r na kwotę 365.939,66 zł, oraz umowa o nadzór inwestorski z dnia 8.10.2019 r. na kwotę 2.800,00 zł. zadanie zakończono i rozliczono.

Zadanie 1.5. Modernizacja zabytkowego dworu w Skrzynkach na potrzeby ośrodka szkoleniowo-konferencyjnego dla powiatu poznańskiego. Zadanie rozpoczęto w roku 2016. W ramach tego zadania planowane jest wykonanie modernizacji zabytkowego dworu, budynków pomocniczych oraz zagospodarowania terenu na potrzeby ośrodka szkoleniowo-konferencyjnego dla powiatu poznańskiego. Efektem inwestycji ma być obiekt 3-gwiazdkowy z zapleczem rekreacyjnym, gastronomicznym i salami konferencyjnymi. Zadanie realizowane będzie w latach 2017-2018. W roku 2016 planowane jest wykonanie dokumentacji na powyższe przedsięwzięcie.

W roku 2016, w ramach planowanego zadania, wykonany został program funkcjonalno-użytkowy za kwotę 6.150,00 zł, inwentaryzacja obiektu za kwotę 35.670,00 zł oraz koncepcja za kwotę 56.900,00 zł. W roku 2017 wykonywana została dokumentacja projektowa, za kwotę 249.690,00 zł. Po weryfikacji dokumentacji, w roku 2019, prowadzone zostało postępowanie przetargowe i w dniu 26.11.2019 r. zawarta została umowa na *Modernizację zabytkowego dworu w Skrzynkach na potrzeby ośrodka szkolno-konferencyjnego dla Powiatu Poznańskiego*, na kwotę 9.889.126,69 zł, z terminem realizacji do dnia 26.12.2020 r., oraz umowa o nadzór inwestorski na kwotę 59.200,00 zł.

.....

W omawianym okresie przeprowadzono również prace modernizacyjne²:

- w *Domu Młodej Polki w Kórniku-Bninie*. W roku 2019 wykonano zadania pn.: *Modernizacja kotłowni w Domu Dziecka w Kórniku-Bninie* za kwotę 239.400,00 zł.
- w budynkach Starostwa Powiatowego przy ul. Jackowskiego 18 w Poznaniu i ul. Słowackiego 8 w Poznaniu (budynki ujęte w strefie ochrony urbanistycznej miasta Poznań):

² Zabytki nieruchome stanowiące własność powiatu poznańskiego.

Budynek przy ul. Jackowskiego 18 w Poznaniu			
1.		2018-2019	0,00
Budynek przy ul. Słowackiego 8 w Poznaniu			
1.	Modernizacja pomieszczeń na IV piętrze budynku	2018	149 664,00
2.	Remont dachu – dokumentacja	2019	25 512,00

II. Udzielanie na wniosek zainteresowanych podmiotów dotacji celowych na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiektach zabytkowych z terenu powiatu poznańskiego wpisanych do rejestru zabytków nie będących własnością powiatu poznańskiego, w szczególności obiektów architektury i budownictwa, zabytków ruchomych i zabytków archeologicznych (zadania i kompetencje powiatu w tym zakresie przedstawiono w rozdziale 1.2.2). Zamieszczanie informacji o możliwości ubiegania się o takie dotacje na stronie internetowej powiatu www.powiat.poznan.pl, w internetowym BIP oraz na tablicy ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Poznaniu. Zasady udzielania dotacji określone zostały w Uchwale Rady Powiatu w Poznaniu nr XXIX/270/IV/2013 z dnia 27 czerwca 2013 r. z budżetu powiatu poznańskiego mogą być udzielane dotacje jeżeli łącznie spełnione są następujące kryteria: obiekt znajduje się na stałe na obszarze powiatu poznańskiego, obiekt wpisany jest do rejestru zabytków, wnioskodawca posiada tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, ograniczonego prawa rzeczowego, trwałego zarządu albo stosunku zobowiązaniowego. Dotacja może być udzielona osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej mającej tytuł prawny do obiektu. Program prac oraz kosztorys winny być uzgodnione z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków lub z Powiatowym Konserwatorem Zabytków.

Zadanie 2.1. Przyjmowanie przez Kancelarię Starostwa wniosków o dotację zainteresowanych podmiotów. Rozpatrywanie wniosków przez komisję powołaną uchwałą przez Zarząd Powiatu. Przyznawanie dotacji przez Radę Powiatu na wniosek Zarządu Powiatu. Zawieranie umów, rozliczanie dotacji, przekazanie beneficjentom tabliczek informacyjnych „Współfinansowane ze środków Powiatu Poznańskiego”, której lokalizację podmiot dotowany musi uzgodnić z Powiatowym Konserwatorem Zabytków, kontrola wykonania zleconych zadań przez Zarząd Powiatu.

W 2018 roku konieczne było uchwalenie nowych zasad udzielania dotacji z uwagi na zmianę w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 22 czerwca 2003 r., która rozszerzyła możliwość przyznania dotacji na prace przy zabytku znajdującym się również w gminnej ewidencji zabytków.

Dotacje z budżetu powiatu poznańskiego, zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, mogą być przyznane na:

- 1) sporządzenie ekspertyz technicznych i konserwatorskich;
- 2) przeprowadzenie badań konserwatorskich lub architektonicznych;
- 3) wykonanie dokumentacji konserwatorskiej;
- 4) opracowanie programu prac konserwatorskich i restauratorskich;
- 5) wykonanie projektu budowlanego zgodnie z przepisami Prawa budowlanego;
- 6) sporządzenie projektu odtworzenia kompozycji wnętrz;
- 7) zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku;
- 8) stabilizację konstrukcyjną części składowych zabytku lub ich odtworzenie w zakresie niezbędnym dla zachowania tego zabytku;

- 9) odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki;
- 10) odtworzenie zniszczonej przynależności zabytku, jeżeli odtworzenie to nie przekracza 50% oryginalnej substancji tej przynależności;
- 11) odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, w tym ościeżnic i okiennic, zewnętrznych drzwi i drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, rynien i rur spustowych;
- 12) modernizację instalacji elektrycznej w zabytkach drewnianych lub w zabytkach, które posiadają oryginalne, wykonane z drewna części składowe i przynależności;
- 13) wykonanie izolacji przeciwwilgociowej;
- 14) uzupełnianie narysów ziemnych dzieł architektury obronnej oraz zabytków archeologicznych nieruchomości o własnych formach krajobrazowych;
- 15) działania zmierzające do wyeksponowania istniejących, oryginalnych elementów zabytkowego układu parku lub ogrodu;
- 16) zakup materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót przy zabytku wpisanym do rejestru, o których mowa w pkt 7-15;
- 17) zakup i montaż instalacji przeciwwłamaniowej oraz przeciwpożarowej i odgromowej.

W 2018 roku przekazano dotacje na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiektach zabytkowych z terenu powiatu poznańskiego, niebędących własnością powiatu poznańskiego w kwocie **1 461 573,82 zł** osiemnastu podmiotom:

- 12 parafiom,
- Bibliotece Kórnickiej Polskiej Akademii Nauk,
- Państwu Katarzynie i Zbigniewowi Bekasiak,
- Państwu Agnieszce i Jackowi Chudzińskim,
- Panu Krzysztofowi Andrzejowi Brezie,
- Instytutowi Matematycznemu Polskiej Akademii Nauk,
- Spółdzielni Mieszkaniowej w Swarzędzu.

Jeden podmiot zrezygnował z przyznanej dotacji w związku z przyznaniem mniejszej dotacji i brakiem możliwości realizacji wnioskowanego zadania.

Zgodnie z podpisywanymi z beneficjentami umowami, płatność następuje w formie refundacji po wykonaniu prac i zatwierdzeniu sprawozdania z ich wykonania.

W 2019 roku przyznano dotacje na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy obiektach zabytkowych z terenu powiatu poznańskiego, niebędących własnością powiatu poznańskiego w kwocie **1 700 000 zł**, osiemnastu podmiotom:

- 12 parafiom,
- Bibliotece Kórnickiej Polskiej Akademii Nauk,
- Państwu Katarzynie i Zbigniewowi Bekasiak,
- Państwu Agnieszce i Jackowi Chudzińskim,
- Państwu Małgorzacie i Jakubowi Kaźmierowskiemu,
- Pani Natalii Przybylskiej,
- Spółdzielni Mieszkaniowej w Swarzędzu.

W latach 2018-2019 największymi beneficjentami byli:

- Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Kórniku – 503 500,00 zł
- Parafia Rzymsko-katolicka pw. św. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie – 520 000,00 zł
- Polska Akademia Nauk Biblioteka Kórnicka – 457 535,87 zł
- Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Owińskach – 209 800,00 zł
- Spółdzielnia Mieszkaniowa w Swarzędzu – 200 000,00 zł

Tabela 1. Dotacje na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach przyznane w 2018 roku

Lp.	Wnioskodawca	Zakres prac	Przekazana kwota dotacji
1.	Państwo Agnieszka i Jacek Chudziński	Remont uszkodzonej elewacji i kamiennego muru oporowego Dworu we Wrónczynie -odbitcie tynków, rozbiórka betonowych czapek, ręczna rozbiórka muru z kamienia, wywiezienie gruzu, betonowanie ław fundamentowych, izolacje przeciwwilgociowe, murowanie ścianki z bloczków betonowych, murowanie ściany z kamienia polnego, spoinowanie muru z kamienia, zabezpieczenie środkami impregnacyjnymi, demontaż i wykonanie nowych drzwi tarasowych, wykonanie tynków zewnętrznych renowacyjnych	26 200,00 zł
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Sobocie	Remont zabytkowego kościoła, tablicy epitafijnej w elewacji kościoła, dzwonnicy oraz bramy i furty w ogrodzeniu zespołu kościelnego parafii pw. Narodzenia NMP w Sobocie 1. Wymiana starego, zniszczonego i nieuszczelnego pokrycia dachu kościoła wykonanego z dachówki ceramicznej karpieńki na pokrycie wykonane z nowej dachówki ceramicznej karpieńki żłobkowanej w kolorze naturalnej czerwieni, 2. Wymiana starego, wyeksploatowanego pokrycia dachu dzwonnicy wykonanego z dachówki typu mnich-mniszka na pokrycie wykonane z nowej dachówki mnich-mniszka w kolorze naturalnej czerwieni 3. Przełożenie starej, historycznej dachówki bramy i furty wraz z jej konserwacją, hydrofobizacją oraz uzupełnieniem ewentualnych braków nową dachówką 4. Wymiana zniszczonych i skorodowanych elementów drewnianej konstrukcji dachu 5. Wymiana obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych 6. Wymiana instalacji odgromowej 7. Montaż siatki zabezpieczającej w dzwonnicy 8. Remont elewacji kościoła w tym: -odpowiednie skucie tynków, wykonanie nowych tynków, malowanie elewacji 9. Remont części murowanej dzwonnicy w tym: odpowiednie skucie luźnych fragmentów zaprawy i tynku, wykonanie nowych tynków, malowanie elewacji 10. Renowacja tablicy epitafijnej w elewacji kościoła zgodnie z Załącznikiem do Pozwolenia nr 17/B/2018 11. Odkopanie ścian fundamentowych oraz wykonanie izolacji, zabezpieczenia i zakonserwowania	35 000,00 zł
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi i św. Jakuba Apostoła w	Remont dachu kościoła w Lusowie - etap 2 Prace dotyczą nawy dachu nad nawą zachodnią kościoła oraz nad klatką schodową prowadzącą na chór 1. Zdjęcie starej dachówki i karpieńki 2. Usunięcie starych rynien oraz rur spustowych	60 000,00 zł

	Lusowie	<ul style="list-style-type: none"> 3. Rozebranie obróbek murów ogniowych, okapów i kołnierzy gzymsów z blachy 4. Usunięcie ołacenia 5. Wymiana lub naprawa uszkodzonych części więźby dachowej 6. Ołacenie połaci dachowych nowymi łatami 7. Założenie nowej dachówki karpiówki 8. Założenie nowych rur i rynien 	
4.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Kleszczewie	<p>Kontynuacja remontu drewnianego, zabytkowego kościoła pw. Wszystkich Świętych w Kleszczewie. Remont ścian zewnętrznych nawy: strona południowa wraz z kruchtą boczną i strona zachodnia oraz remont kruchty zachodniej</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Remont ścian zewnętrznych - naprawa fundamentów, renowacja ścian polegająca na odczyszczeniu i naprawie konstrukcji oraz wymianie odeskowania zewnętrznego z impregnacją bali wieńcowych, konstrukcji słupowo - ryglowej (kruchta zachodnia) i odeskowania 2. Remont pokrycia i więźby ciesielskiej dachu (kruchta boczna i zachodnia) <ul style="list-style-type: none"> - wymiana pokrycia dachowego z gontów z impregnacją - wymiana opierzeń blacharskich i orynnowania - remont zachowawczy więźby ciesielskiej dachu z impregnacją 	25 346,33 zł
5.	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Swarzędzu	<p>Luboń, budynek willowy przy ul. Kolonia PZNF nr 3 wg projektu Hansa Poelziga (pocz. XX w.): wymiana pokrycia dachowego</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Wymiana pokrycia dachowego na dachówkę ceramiczną karpiówkę układaną w łuskę 2. Przemurowanie zwieńczeń kominów 3. Wymiana opierzeni, rynien, rur spustowych 4. Naprawa drewnianych wykończeń okapów 	80 000,00 zł
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Kórniku	<p>Odnowienie lub uzupełnienie tynków i okładzin architektonicznych albo ich całkowite odtworzenie, z uwzględnieniem charakterystycznej dla tego zabytku kolorystyki wraz z zakupem materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót budowlanych w zakrystii z przedsionkiem i kaplicy Matki Bożej Różańcowej w kościele parafialnym pw. Wszystkich Świętych w Kórniku</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Roboty rozbiórkowe w zakrystii z przedsionkiem i kaplicy Matki Bożej Różańcowej 2. Wzmocnienie murów i tynków oraz dezynfekcja w zakrystii i kaplicy Matki Bożej Różańcowej 3. Roboty remontowe w zakrystii z przedsionkiem i kaplicy Matki Bożej Różańcowej 4. Roboty tynkarsko - malarskie w zakrystii z przedsionkiem i kaplicy Matki Bożej Różańcowej 	218 500,00 zł

7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych	<p>Wymiana poszycia i remont konstrukcji ściany frontowej i tylnej kościoła parafialnego pw. św. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Rogalinie oraz wymiana instalacji odgromowej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozebranie odeskowania ścian zewnętrznych 2. Naprawa konstrukcji ścian zewnętrznych z częściową wymianą elementów 3. Wykonanie odeskowania ścian zewnętrznych 4. Impregnacja drewnianych elementów 5. Wymiana instalacji odgromowej 	78 956,96 zł
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Tulcach	<p>Konserwacja murów obwodowych kościoła -elewacja tylna - strona wschodnia</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elewacja wschodnia - fragmenty tynkowane <ul style="list-style-type: none"> - odbicie tynków wewnętrznych z zaprawy wapiennej na ścianach, filarach, pilastrach o powierzchni odbicia do 5m2, elewacja zachodnia wejściowa - usunięcie zmurszałych spoin poziomych do głębokości 25 mm w obrębie spękań murów co najmniej na długości 500 mm poza szczelinę zgodnie z instrukcją producenta systemu naprawy - wzmocnienie strukturalne osłabionych cegieł za pomocą smarowania preparatem KSE 300 - przygotowanie podłoża przez gruntowanie 2-krotne preparatem wzmacniającym przyczepność - wykonanie tynków zewnętrznych zwykłych kat. IV z zaprawy cementowo - wapiennej - malowanie tynków zewnętrznych gładkich farbami paroprzepuszczalnymi Keim - malowanie farbą krzminową KEIM wystroju sztukatorskich o charakterze prostym 2. Elewacja wschodnia - fragmenty murowane <ul style="list-style-type: none"> - czyszczenie agregatem parą wodną pod ciśnieniem murów - neutralizacja soli preparatem przeciwsolnym poprzez ręczne malowanie podłoża Antisulfat - preparat do neutralizacji soli - dezynfekcja cegły Boramon Altax (30% powierzchni) - wzmocnienie strukturalne osłabionych cegieł za pomocą smarowania preparatem KSE 300 (80% powierzchni) - wykucie starych spoin na murach z cegły zabytkowej - mury gładkie - spoinowanie murów i sklepień z cegły zabytkowej - mury gładkie - flekowanie cegieł - naprawa powierzchni murów zabytkowych - usunięcie zmurszałych spoin poziomych do głębokości 25 mm w obrębie spękań murów co najmniej na długości 500 mm poza szczelinę zgodnie z instrukcją producenta systemu naprawy 	39 767,52 zł

		- naprawa pęknięć w ścianach z cegieł na zaprawie cementowo - wapiennej polegająca na wykuciu cegieł na całej długości pęknięcia i przemurowaniu cegłą przy użyciu zaprawy cementowej przy głębokości pęknięcia: 1/2 cegły	
9.	Parafia Rzymsko-katolicka pw. św. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie	<p>Remont kościoła zabezpieczająco - wzmacniający wraz z rewaloryzacją. Etap II - elewacja południowa, wschodnia i zachodnia.</p> <p>1. Roboty zabezpieczające ściany kościoła (wykonanie i montaż konstrukcji zabezpieczającej ściany zrębowe przy wymianie fundamentów ścian obwodowych i wewnętrznych w kościele oraz rozbiórką</p> <p>2. Remont fundamentów: wykonanie prac ziemnych i rozbiorkowych, wykonanie ław i ścian fundamentowych wraz z cokołem, spoinowanie ściany fundamentowej, wykonanie tynków i izolacji przeciwwilgociowej</p> <p>3. Ściany obwodowe zewnętrzne: montaż podwaliny dębowej, wykonanie prac: rozbiórkowych, wzmocnień oraz montaż elementów konstrukcyjnych bierwion, słupów, lisic, mieczy, wymiana deskowania ścian wraz z elementami wykoń.</p> <p>4. Wzmocnienie ścian prezbiterium: wykonanie i montaż konstrukcji szkieletowej budynku - słupy, miecze, oczepy</p> <p>5. Wykonanie posadzki i podłogi: wykonanie stóp fundamentowych, izolacji przeciwwilgociowej i przeciwwodnej, podkładu, słupków pod legary podłogowe, izolacji pod legary, montaż legarów i podłogi z desek wraz z lakierowaniem</p> <p>6. Dezynfekcja owadobójcza, odgrzybienie, zabezpieczenie ogniochronne elementów drewnianych konstrukcji ścian i podłóg</p>	260 000,00 zł
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Stanisława Bpa i Męczennika w Buku	<p>Wsparcie remontu oraz renowacji zabytkowego kościoła pw. Św. Krzyża w Buku</p> <p>1. Remont budynku kościoła w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fundamentów, ścian zewnętrznych, stropów naw, elementów kopuły, latarni, pokrycia dachowego i więźby, posadzek i stolarki okiennej oraz drzwiowej. Na potrzeby realizacji prac będą wykorzystane rusztowania (z wyłączeniem drogi procesyjnej i drenażu) 	45 000,00 zł
11.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła w Komornikach	<p>Konserwacja ołtarza głównego w kościele pw. św. Andrzeja Ap. w Komornikach</p> <p>1. Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza głównego</p> <ul style="list-style-type: none"> - zdjęcie przemalowań - wzmocnienie i zabezpieczenie tynków oraz elementów drewnianych - konserwacja obrazów - konserwacja i zabezpieczenie oryginalnej polichromii i pozłoty 	110 000,00 zł
12.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela	<p>Renowacja ceglano-kamiennego muru z bramą ogrodzenia cmentarza z kościołem pw. św. Mikołaja w Owińskach - etap I brama oraz odcinek A</p>	104 800,00 zł

	w Owińskach	<p>1. Izolacja pionowa ścian fundamentowych poniżej poziomu terenu - całość zadania tj. wykopy, czyszczenie, odgrzybianie, wykucie starych spoin, odsalanie cegieł, dezynfekcja, odkażanie, spoinowanie murów i sklepień z cegły, flekowanie cegły, naprawa powierzchni murów zabytkowych, naprawa pęknięć w ścianach, przygotowanie podłoża przez gruntowanie, wykonanie tynków zewnętrznych uszczelniających, izolacja pionowa murów z folii kubełkowej, zakup i zasypanie wykopów żwirem, warstwa dolna podbudowy z kruszyw łamanych, oporniki betonowe, nawierzchnie z kostki nieregularnej, wywóz ziemi</p> <p>2. Ściany ceglane muru ogrodzenia powyżej poziomu terenu - część zadania tj. czyszczenie, odgrzybianie, wykucie starych spoin, spoinowanie murów i sklepień, odsalanie, dezynfekcja i odkażanie, wzmocnienie strukturalne osłabionych cegieł, flekowanie cegieł, naprawa powierzchni murów</p>	
13.	Krzysztof Andrzej Breza, Ernest Michał Breza, Dominika Dobrochna Breza	<p>Rewaloryzacja parku zabytkowego w Więckowicach, gm. Dopiewo</p> <p>1. Oznakowanie roślin przeznaczonych do usunięcia zgodnie z uzyskaną decyzją konserwatorską</p> <p>2. Usunięcie drzew wraz z pniami i częścią korzeni</p> <p>3. Usunięcie wybranych krzewów i niewielkich samosiewów drzew</p> <p>4. Zakup narzędzi (3 łopaty i 1 siekiera) i markerów do znakowania drzew</p> <p>5. Koordynacja prac i sprawowanie nadzoru</p>	10 000,00 zł
14.	Katarzyna i Zbigniew Bekasiak	<p>Renowacja elewacji zewnętrznej drewnianego budynku byłego dworca kolejowego w Puszczykowie: II etap: nastawnia oraz elewacja zewnętrzna budynku od strony lasu</p> <p>1. Oczyszczenie elewacji drewnianej z warstw farb i naleciałości</p> <p>2. Zabezpieczenie drewna środkami biobójczymi</p> <p>3. Uzupełnienie lub wymiana desek, listew, drewnianych elementów ozdobnych</p> <p>4. Zagruntowanie drewna i dwukrotne malowanie elewacji drewnianej farbami REMMERS</p> <p>5. Oczyszczenie cegły z farby na podmurówce nastawni</p> <p>6. Zabezpieczenie oczyszczonego cokołu</p>	25 000,00 zł

15.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina i św. Piotra w Okowach w Konarzewie	<p>Osuszenie zawilgoconych pomieszczeń piwnicznych kościoła parafialnego w Konarzewie. Etap 2</p> <p>1. Naprawa zawilgoconych pomieszczeń piwnicznych od środka:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skucie zawilgoconych tynków do wysokości 0,8 m w pomieszczeniach oraz holu (kruchcie) prowadzącym do krypty, spoinowanie cegieł, ułożenie szlemy mineralnej Barraseal CS w 2 warstwach, wykonanie przegrody hydrofobowej 28 mb: odwierty w ścianie wiertłem fi 10 mm w 3 rzędach mijankowo co 20 cm w strefie dolnej ściany, montaż pakerów iniekcyjnych, iniekcja krystaliczna przy zastosowaniu zaczynu cementowego z aktywatorem, usunięcie pakerów iniekcyjnych, szpachlowanie otworów po iniekcji, uzupełnienie spoin oraz piaskowanie cegły, obrzutka "szprycem" renowacyjnym, ułożenie tynku renowacyjnego w 2 warstwach, malowanie ścian i sufitów w magazynach i holu (kruchcie) <p>2. Wykonanie naprawy wysolenia na łuku w krypcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skucie tynku w miejscach wysoleń, wykonanie odwiertów wiertłem fi 10 mm w miejscach wysoleń, montaż pakerów iniekcyjnych, iniekcja krystaliczna przy zastosowaniu zaczynu cementowego z aktywatorem, usunięcie pakerów, szpachlowanie otworów, szlamowanie ściany Barraseal CS 2x, obrzutka "szprycem" renowacyjnym, ułożenie tynku renowacyjnego min. 2 cm, malowanie słupa oraz sklepienia 	20 000,00 zł
16.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Pobiedziskach	<p>Pobiedziska, parafia pw. św. Michała Archanioła (XII w.): - ratunkowy remont dachu kościoła pokrytego łupkiem - ETAP I</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawienie rusztowania i zabezpieczenie terenu budowy 2. Rozebranie pokrycia wraz z łatami i kontrłatami 3. Rozebranie poszycia z desek 4. Oczyszczenie elementów drewnianych więźby dachowej oraz ich konserwacja i wymiana, wzmocnienie sztukowanie oraz montaż wielu brakujących elementów więźby 5. Zabezpieczenie środkiem przeciw insektom, grzybobójczym i przeciwogniowym 6. Naprawa i wzmocnienie poprzez jedno lub dwustronne nabicie wzmocnień skorodowanych biologicznie belek podwalinowych, słupów i krokwi 7. Ułożenie poszycia z desek układanych szczelnie na styk 8. Montaż nowego pokrycia dachu wykonanego z łupka i blachy tytanowo - cynkowej 9. Montaż nowego systemu orynnowania wykonanego z blachy tytanowo - cynkowej 10. Obróbki blacharskie połaci 	70 467,14 zł

17.	Polska Akademia Nauk Biblioteka Kórnicka	Roboty budowlane związane z renowacją elewacji Zamku w Kórniku wraz z nadzorem inwestorskim i konserwatorskim - wykonanie prac remontowych i renowacyjnych murów zewnętrznych - elewacja zachodnia 1. Wykonanie prac renowacyjnych murów zewnętrznych 2. Wymiana tynków zewnętrznych 3. Konserwacja i rewaloryzacja detalu architektonicznego	227 535,87 zł
18.	Instytut Matematyczny Polskiej Akademii Nauk	Remont kordegardy (stróżówki) oraz remont opaski wokół pałacu i remont murków oporowych na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Będlewie 1. Renowacja elewacji zewnętrznych 2. Renowacja cokołu 3. Konserwacja stolarki okiennej i drzwiowej 4. Naprawa i uzupełnienie obróbek blacharskich 5. Przegląd i naprawa pokrycia dachowego 6. Wykonanie izolacji wodnej opaski oraz położenie warstwy wierzchniej grysu 7. Czyszczenie i naprawa murków oporowych oraz poprawienie ich estetyki	25 000,00 zł
19.	Gmina Kostrzyn	Renowacja i przebudowa budynku na ul. Szymańskiego w Kostrzynie na cele użyteczności publicznej - etap I 1. Roboty budowlane i elektryczne w tym: - stolarka okienna i drzwiowa (koszt niekwalifikowany) - dach - elewacja i rusztowanie - wykonanie pochylni i schodów zewnętrznych (koszt niekwalifikowany) - instalacja odgromowa	0,00 zł
SUMA WSPARCIA FINANSOWEGO W 2018 ROKU			1 461 573,82 zł

Tabela 2. Dotacje na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytkach przyznane w 2019 roku

Lp.	Wnioskodawca	Zakres prac	Kwota przyznanej dotacji
1	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jadwigi i św. Jakuba Apostoła w Lusowie	<p>Remont dachu Kościoła w Lusowie - etap 3 Prace dotyczą dachu wieży kościoła, dachu kaplicy gotyckiej oraz zabytkowego zadaszenia nad figurą Matki Bożej i grobami fundatorów (opisanego w kosztorysie "Kaplica gotycka - ściana [grobowiec przykościelny]"). Prace te obejmują w odniesieniu do wieży i kaplicy gotyckiej:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zdjęcie starej dachówki karpiówki 2. Usunięcie starych rynien oraz rur spustowych 3. Rozebranie obróbek murów ogniowych, okapów i kołnierzy gzymsów z blachy 4. Usunięcie ołacenia 5. Wymiana lub naprawa uszkodzonych części więźby dachowej, 6. Ołacenie połaci dachowych nowymi łatami 7. Założenie nowej dachówki karpiówki 8. Założenie nowych rur i rynien <p>W odniesieniu do zadaszenia nad figurą Matki Bożej i grobami fundatorów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Rozebranie starej konstrukcji 10. Wykonanie i wymiana elementów konstrukcyjnych 11. Pokrycie zadaszenia blachą 12. Polichromowanie konstrukcji drewnianej 	60 000,00 zł
2	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Kleszczewie	<p>Kontynuacja remontu drewnianego, zabytkowego kościoła pw. Wszystkich Świętych w Kleszczewie Remont ścian zewnętrznych kościoła: strona północna oraz strona zachodnia (ciąg dalszy) i remont kruchty zachodniej Przewidywany zakres prac remontowo - konserwatorskich:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Remont ścian zewnętrznych - naprawa fundamentów, renowacja ścian polegająca na odczyszczeniu i naprawie konstrukcji oraz wymianie odeskowania zewnętrznego z impregnacją bali wieńcowych, konstrukcji słupowo - ryglowej (kruchta zachodnia) i odeskowania 2. Remont pokrycia i więźby ciesielskiej dachu (kruchta zachodnia i zakrystia): <ul style="list-style-type: none"> - wymiana pokrycia dachowego z gontów, z impregnacją - wymiana opierzeń blacharskich i orynowania - remont zachowawczy więźby ciesielskiej dachu z impregnacją 	49 200,00 zł

3	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła w Pobiedziskach	<p>Pobiedziska, parafia pw. św. Michała Archanioła (XIIw.): - ratunkowy remont dachu kościoła pokrytego łupkiem - ETAP II - część połaci południowej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ustawienie rusztowania i zabezpieczenie terenu budowy 2. Rozebranie pokrycia wraz z łątami i kontr łątami 3. Rozebranie poszycia z desek 4. Oczyszczenie elementów drewnianych więźby dachowej oraz ich konserwacja i wymiana, wzmocnienie, sztukowanie oraz montaż wielu brakujących elementów więźby 5. Zabezpieczenie środkiem przeciw insektom, grzybobójczym i przeciwogniowym 6. Naprawa i wzmocnienie poprzez jedno lub dwustronne nabicie wzmocnień skorodowanych biologicznie belek podwalin nowych, słupów i krokwi 7. Ułożenie poszycia z desek układanych szczelnie na styk 8. Wykonanie izolacji z folii paro przepuszczalnej 9. Montaż nowego pokrycia dachu wykonanego z łupka i blachy Tytanowo Cynkowej 10. Montaż nowego systemu orynnowania wykonanego z blachy Tytanowo Cynkowej 11. Obróbki blacharskie połaci 	122 300,00 zł
4	Parafia Rzymsko-katolicka pw. św. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie	<p>Remont Kościoła zabezpieczająco - wzmacniający wraz z rewaloryzacją etap III - Wieża</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie więźby dachowej - wzmocnienie krokwi, montaż podwalin i murłaty, wyrównanie poziomu stropu w kruchcie, wymiana podsufitki z desek 2. Renowacja wieży i hełmu z latarnią - wykonanie prac rozbiórkowych, wykonanie i montaż konstrukcji szkieletowej (podwaliny, słupy, nadproża i rygle, oczepy, legary po podłogę i podłoga wieży, wymiana belki gzymsowej profilowanej, krążyny kopuły i hełmu, deskowanie i pokrycie dachu papą, wykonanie pokrycia wieży i kopuły blachą miedzianą, wymiana obicia ścian drewnianych i listew maskujących na elewacji wieży, wykonanie impregnacji grzybobójczej elementów drewnianych 3. Wykonanie nowego dachu - demontaż pokrycia z gontów, rozebranie otacenie i deskowanie, wykonanie impregnacji, montaż kontrłaci i łąt, deskowanie połaci i pokrycie dachu papą 4. Dezynfekcja owadobójcza, odgrzybianie, zabezpieczenie ognioochronne elementów drewnianych konstrukcji dachu, stropów 5. Wykonanie instalacji odgromowej wieży 6. Renowacja kuli i krzyża na wieży 	260 000,00 zł
5	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Kórniku	<p>Zabezpieczenia, zachowania i utrwalenia substancji zabytku wraz z zakupem materiałów konserwatorskich i budowlanych, niezbędnych do wykonania prac i robót budowlanych remontu elewacji ceglanych kościoła kolegiackiego pw. Wszystkich Świętych w Kórniku elewacja frontowa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Renowacja konserwatorska wątku ceglanoego 2. Detal ceglany z kształtek (wykucie uszkodzonych i wstawienie nowych kształtek oraz flekowanie cegły) 3. Obróbki blacharskie 4. Rusztowania 	285 000,00 zł

6	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Owińskach	<p>Renowacja ceglano - kamiennego muru z bramą ogrodzenia cmentarza z kościołem pw. św. Mikołaja w Owińskach - etap II odcinek B i C</p> <p>1. Izolacja pionowa ścian fundamentowych poniżej poziomu terenu - całość zadania (wykopy, czyszczenie, odgrzybianie, wykucie starych spoin, odsalanie cegieł, dezynfekcja, odkażanie, spoinowanie murów i sklepień z cegły zabytkowej, flekowanie cegły, naprawa powierzchni murów zabytkowych, naprawa pęknięć w ścianach, przygotowanie podłoża przez gruntowanie, wykonanie tynków zewnętrznych uszczelniających, izolacja pionowa murów z folii kubełkowej, zakup i zasypanie wykopów żwirem, warstwa dolna podbudowy z kruszyw łamanych, oporniki betonowe z wykonaniem ław na podsypce cementowo - piaskowej, nawierzchnie z kostki nieregularnej, wywóz ziemi)</p> <p>2. Ściany ceglane muru ogrodzenia powyżej poziomu terenu - część zadania (czyszczenie, odgrzybianie, wykucie starych spoin, spoinowanie murów i sklepień, odsalanie, dezynfekcja i odkażanie, wzmocnienie strukturalne osłabionych cegieł, flekowanie cegły o powierzchni do 10 cm² oraz część zadania flekowanie cegieł o powierzchni od 10 do 30 cm²)</p>	105 000,00 zł
7	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Sobocie	<p>Remont zabytkowego kościoła, dzwonnicy oraz bramy i furty w ogrodzeniu zespołu kościelnego parafii pw. Narodzenia NMP w Sobocie</p> <p>1. Wymiana starego, zniszczonego i nieuszczelnionego pokrycia dachu kościoła wykonanego z dachówki ceramicznej karpiówki na pokrycie wykonane z nowej dachówki ceramicznej karpiówki żłobkowanej w kolorze naturalnej czerwieni</p> <p>2. Wymiana starego, wyeksploatowanego pokrycia dachu dzwonnicy wykonanego z dachówki typu mnich - mniszka na pokrycie wykonane z nowej dachówki mnich - mniszka w kolorze naturalnej czerwieni</p> <p>3. Przełożenie starej, historycznej dachówki bramy i furty wraz z jej konserwacją, hydrofobizacją oraz uzupełnieniem ewentualnych braków nową dachówką</p> <p>4. Wymiana zniszczonych i skorodowanych elementów drewnianej konstrukcji dachu</p> <p>5. Wymiana obróbek blacharskich, rynien i rur spustowych</p> <p>6. Wymiana instalacji odgromowej</p> <p>7. Montaż siatki zabezpieczającej w dzwonnicy</p>	120 000,00 zł
8	Parafia Rzymsko-katolicka pw. św. Floriana w Wirach	<p>Remont budynku parafialnego wraz z przebudową instalacji gazowej</p> <p>1. Kompleksowy remont klatki schodowej - wymiana według wzoru historycznego schodów i poręczy na trzech kondygnacjach (parter, piętro, poddasze). Schody, a zwłaszcza ich stopnie, są w złym stanie technicznym i wymagają wymiany. Występują w nich rozległe uszkodzenia spowodowane korozją biologiczną oraz wieloletnim użytkowaniem. Dotyczy to większości stopni schodowych oraz belek nośnych prowadzących na poddasze.</p> <p>2. Wymiana instalacji elektrycznej (stara instalacja z lat 40 - tych XX wieku), wymiana tynków wewnętrznych i malowanie</p>	30 000,00 zł
9	Spółdzielnia Mieszkaniowa w Swarzędzu	<p>Luboń, budynek willowy przy ul. Kolonia PZNF nr 1 wg projektu Hansa Poelziga (pocz. XX w.): wymiana pokrycia dachowego</p> <p>1. Wymiana pokrycia dachowego na dachówkę ceramiczną karpiówkę układaną w łuskę</p> <p>2. Przemurowanie zwieńczeń kominów</p> <p>3. Wymiana opierzeni, rynien, rur spustowych</p> <p>4. Naprawa drewnianych wykończeń okapów</p>	100 000,00 zł

10	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Tulcach	<p>Kontynuacja prac dot. renowacji murów obwodowych kościoła. Elewacja południowa - część murowana Elewacja południowa - część murowana</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Czyszczenie agregatem parą wodną pod ciśnieniem murów 2. Neutralizacja soli preparatem przeciwsolnym poprzez ręczne malowanie podłoża 3. dezynfekcja cegły 4. Wzmocnienie strukturalne osłabionych cegieł za pomocą smarowania preparatem 5. wykucie starych spoin na murach z cegły zabytkowej - mury gładkie 6. spoinowanie murów i sklepień z cegły zabytkowej - mury gładkie 7. flekowanie cegieł 8. naprawa powierzchni murów zabytkowych 9. usunięcie zmruszałych spoin poziomych do głębokości 25 mm w obrębie spękań murów 10. Naprawa pęknięć w ścianach z cegieł na zaprawie cem.-wap., polegająca na wykuciu cegieł na całej długości pęknięcia i przemurowania cegłą przy użyciu zaprawy cementowej 	45 000,00 zł
11	Natalia Przybylska	<p>Ratunkowy remont dachu - wymiana pokrycia dachowego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demontaż starej połaci dachu (papy smokowej) 2. Rekonstrukcja oraz naprawa zniszczonej ozdobnej drewnianej podbitki 3. Wykonanie nowego pokrycia dachowego 4. Montaż nowych obróbek blacharskich 5. Wykonanie nowych rur spustowych oraz rynien 	50 000,00 zł
12	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Andrzeja Apostoła w Komornikach	<p>Konserwacja witrażu MB Królowa Niebios w Kościele pw. św. Andrzeja Ap. w Komornikach</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpieczenie witrażu 2. Demontaż z okna 3. Dokumentacja fotograficzna 4. Oczyszczenie 5. Sklejenie i uzupełnienie brakujących elementów 6. Rekonstrukcja warstwy malarskiej 7. Zabezpieczenie 8. Montaż witrażu 	18 500,00 zł

13	Katarzyna i Zbigniew Bekasiak	<p>Renowacja elewacji zewnętrznej drewnianego budynku byłego dworca kolejowego w Puszczykowie III etap: weranda oraz ochrona przed zawilgoceniem i odpryskiem wody opadowej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Oczyszczenie elewacji drewnianej werandy z warstw farb i naleciałości 2. Uzupełnienie elementów drewnianych i wymiana elementów ozdobnych 3. Wymiana głównych drzwi wejściowych 4. Zagruntowanie drewna i dwukrotne malowanie elewacji drewnianej farbami firmy REMMERS (kolorystyka zgodna z poprzednio stosowaną) 5. Wykonanie ochrony drewnianej elewacji budynku i podwalin przed zawilgoceniem i rozpryskiem wody opadowej - rozsypanie żwiru 	20 000,00 zł
14	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych	<p>Montaż drewnianej podłogi oraz remont schodów na chór w zabytkowym drewnianym kościele w Rogalinie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Montaż drewnianej podłogi z desek dębowych na legarach na istniejącej posadzce 2. Wymiana schodów wejście na chór 3. Konserwacja i impregnacja podłogi schodów 	80 000,00 zł
15	Parafia Rzymskokatolicka pw. Wszystkich Świętych w Słupi	<p>Remont dachu Kościoła Rzymskokatolickiego pw. św. Teresy od Dzieciątka Jezus w Jeziorkach - ETAP II</p> <p>Wymiana pokrycia dachowego z łupka naturalnego o wymiarach zewnętrznych 40x20 cm. Nowe obróbki blacharskie z blachy tytan - cynk oraz montaż instalacji odgromowej</p>	50 000,00 zł
16	Małgorzata i Jakub Kaźmierowscy	<p>Remont kapitalny budynku sali tanecznej przy dawnym Zajeździe pod Żłotą Gwiazdą w Gołęczewie</p> <p>Prace obejmujące budynek dawnej sali tanecznej przylegającej do głównego budynku zajazdu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmocnienie ściany zachodniej i północnej poprzez: podbicie fundamentów, wstawienie żelbetowych trzpieni oraz spięcie żelbetowym wieńcem - Zgodnie z projektem wykonawczym 2. Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej ściany zachodniej i północnej 3. Odtworzenie przybudówki sali od strony wschodniej (podwórza) - w stanie obecnym posiada liczne spękania muru i należy ją poddać odtworzeniu na wzór pierwotny według projektu 4. Rozbiórka wtórnej przybudówki od strony skrzyżowania ulicy Dworcowej i Tysiąclecia i odtworzenie w jej miejscu drewnianego wejścia na kształt pierwotnego zgodnie z projektem 5. Wykonanie drewnianej konstrukcji dachowej zachowującej pierwotny układ dachu mansardowego posadowionej na sztywnym żelbetowym wieńcu 6. Wykonanie pokrycia dachowego: deskowania oraz dachówki ceramicznej oryginalnej pochodzącej z rozbiórki wcześniej istniejącej konstrukcji dachu 7. Wykonanie konstrukcji ściany szczytowej i pokrycia jej dachówką karpiówką na kształt oryginalnej - zgodnie z inwentaryzacją stanu pierwotnego 8. Wykonanie drewnianej stolarki okiennej na wzór pierwotnej (ściana zachodnia i północna sali) 9. Wykonanie drewnianej stolarki drzwiowej na wzór istniejących (ściana zachodnia) oraz przybudówki od strony skrzyżowania 	45 000,00 zł

17	Agnieszka i Jacek Chudzińscy	Remont Dworu we Wronczynie pt."Dworek - remont fragmentu ściany frontowej i ganku" 1. Rozebranie murów i słupów 2. Rozebranie ław fundamentowych oraz murów z kamienia 3. Rozebranie podłóg z betonu żwirowego 4. Podkłady betonowe 5. Słupy fundamentowe 6. Słupy żelbetowe - prostokątne 7. Słupy żelbetowe - okrągłe 8. Przygotowanie i montaż zbrojenia 9. Fundamenty z kamienia 10. Ściany z budynków cegły pełnej lub dziurawek	30 000,00 zł
18.	Polska Akademia Nauk Biblioteka Kórnicka	Roboty budowlane związane z renowacją elewacji Zamku w Kórniku wraz z nadzorem inwestorskim i konserwatorskim - wykonanie prac remontowych i renowacyjnych murów zewnętrznych - elewacja południowa 1. Wykonanie prac renowacyjnych murów zewnętrznych 2. Wymiana tynków zewnętrznych 3. Konserwacja i rewaloryzacja detalu architektonicznego	230 000,00 zł
SUMA WSPARCIA FINANSOWEGO W 2019 ROKU			1 700 000,00 zł

III. Ustanawianie przez starostę na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków społecznych opiekunów zabytków; prowadzenie listy społecznych opiekunów zabytków; wydawanie osobom fizycznym legitymacji społecznego opiekuna zabytków; wydawanie zaświadczeń osobom prawnym lub innym jednostkom organizacyjnym pełniącym funkcję społecznego opiekuna zabytków; cofanie ustanowienia społecznych opiekunów zabytków. Zgodnie z art. 102 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami społecznym opiekunem zabytków może być osoba posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych, niekarana, posiadająca wiedzę w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami. Funkcję społecznego opiekuna zabytków może sprawować też osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej. Zadaniem społecznych opiekunów zabytków jest podejmowanie działań związanych z zachowaniem wartości zabytków i utrzymaniem ich w jak najlepszym stanie, upowszechnianie wiedzy o zabytkach oraz współdziałanie w tym zakresie ze Starostwem oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Zadanie 3.1. Ścisła współpraca z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w przedmiotowej sprawie.

W latach 2018-2019 nie wpłynął żaden wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w sprawie ustanowienia przez Starostę Poznańskiego społecznego opiekuna zabytków.

IV. Wydawanie przez starostę na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków decyzji o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem w formie ustanowienia czasowego zajęcia do czasu usunięcia zagrożenia lub - o ile usunięcie zagrożenia nie jest możliwe - wyłączenie tych obiektów na wniosek Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przez starostę na rzecz Skarbu Państwa lub gminy, na terenie której położony jest ten obiekt.

Zadanie 4.1. Ścisła współpraca z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w przedmiotowej sprawie.

W latach 2018-2019 nie zostały wydane decyzje o zabezpieczeniu obiektów zabytkowych zagrożonych zniszczeniem lub uszkodzeniem.

V. Wspieranie na wniosek zainteresowanych gmin podjętych przez nie inicjatyw tworzenia parków kulturowych.

Zadanie 5.1. Wspieranie inicjatywy grupy gmin utworzenia Cysterskiego Parku Kulturowego Owińska - Radojewo;

Zadanie 5.2. Wspieranie inicjatywy utworzenia Kórnicko – Zaniemysko - Rogalińskiego Parku Kulturowego.

W latach 2018-2019 (podobnie jak w poprzednich) nie wpłynął żaden wniosek w przedmiotowej sprawie. W dalszym ciągu wydaje się, iż gminy nie są zainteresowane wprowadzeniem takiej formy ochrony, zwłaszcza, że utworzenie parków w określonych wyżej granicach wymagałoby współpracy i zaangażowania organizacyjnego, administracyjnego i finansowego kilku gmin (w przypadku Parku Kulturowego Owińska – Radojewo byłaby to Gmina Czerwonak i Miasto Poznań, w przypadku Kórnicko – Zaniemysko – Rogalińskiego Parku Kulturowego – Gmina Kórnik, Gmina Zaniemyśl (pow. średzki) i Gmina Mosina).

VI. Wspieranie na wniosek zainteresowanych stron inicjatyw społecznych w sprawie wystąpienia do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie ustanawiania Pomników Historii.

Zadanie 6.1. Wspieranie inicjatywy społecznej w sprawie wystąpienia do ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o uznanie zespołu rezydencjonalnego w Rogalinie za Pomnik Historii.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 kwietnia 2018 r. Zespół pałacowo-parkowy w Rogalinie (gm. Mosina) został uznany Pomnikiem Historii, tym samym należy uznać zadanie jako zrealizowane.

VII. Umieszczanie przez Starostę w uzgodnieniu z Powiatowym Konserwatorem Zabytków lub właściwym Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków znaku informującego o tym, iż obiekt ten podlega ochronie.

Zadanie 7.1. Umieszczanie, w uzgodnieniu z Powiatowym Konserwatorem Zabytków lub właściwym Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków na wniosek właściciela zabytku, znaku informującego o tym, iż obiekt ten podlega ochronie, zamówienie stosownych znaków, umieszczenie ich na wyznaczonych obiektach.

W omawianym okresie sprawozdawczym wydano 2 decyzje na umieszczenie tabliczek informujących o statusie ochrony.

VIII. Współpraca na wniosek zainteresowanych stron w zakresie utrzymania istniejących i wytyczanie nowych szlaków kulturowych.

Zadanie 8.1. Współpraca z Urzędem Marszałkowskim oraz poszczególnymi gminami w zakresie oznakowania szlaków i tras turystycznych:
- uzupełnienie oznaczenia istniejących szlaków

W latach 2018-2019 nie przyznano dotacji na odnowienie oznakowania szlaków i tras turystycznych.

IX. Wdrożenie kompleksowego produktu turystycznego powiatu.

Zadanie 9.1. Na podstawie opracowanej inwentaryzacji przygotowanie kompleksowej oferty turystycznej;

Zadanie 9.2. Promocja przygotowanej oferty, pozyskanie instytucji do dystrybucji oferty.

W 2019 roku wykreowano produkty turystyczne powiatu poznańskiego, jakim są broszury promocyjne: „13 sposobów na aktywny wypoczynek”, „8 niezwykłych muzeów” i „11 niezapomnianych wycieczek w rodzinnym gronie”. Broszury przedstawiają Certyfikowane Atrakcje Turystyczne Powiatu Poznańskiego, które otrzymały tytuł w 2018 roku. W 2018 i 2019 roku zostały rozdystrybuowane specjalne wydania Prasowej Powiatowej17., które zawierały najważniejsze informacje o Certyfikowanych Atrakcjach Turystycznych Powiatu Poznańskiego. Kolejnym wydanym produktem turystycznym jest ulotka Karta Przygody, która jest częścią projektu „na Tropie Skarbów z TRAMPkiem i TeniSówką”.

Wyżej wymienione produkty obejmują różnorodne miejsca, wydarzenia na rzecz mieszkańców powiatu oraz dla turystów w celu zachęcenia do spędzania czasu w powiecie poznańskim oraz poznawaniu miejsc zabytkowych.

X. Wspieranie na wniosek zainteresowanych podmiotów przedsięwzięć samorządów gminnych związanych z rozwojem infrastruktury turystycznej.

Zadanie 10.1. Wspieranie podejmowanego przez gminy zagospodarowania miejsc atrakcyjnych turystycznie, m. in. szlaków kulturowych, ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, przystani żeglarskich, przepraw promowych itp.

Podmioty zajmujące się turystyką, działające na terenie powiatu poznańskiego przesyłają informacje, zapowiedzi lub relacje, które za pośrednictwem zespołu redakcyjnego Wydziału Promocji i Aktywności Społecznej są umieszczane oraz aktualizowane na stronie internetowej www.powiat.poznan.pl. Są one także relacjonowane w audycjach telewizyjnych i radiowych „Powiatowa 17.”, wspierając w ten sposób przedsięwzięcia turystyczne o zasięgu powiatowym.

Wsparcie promocyjne powiatu poznańskiego oraz rozwoju rynku turystycznego w tym regionie odbywa się także poprzez współpracę z Poznańską Lokalną Organizacją Turystyczną. Jednym z owoców współpracy powiatu poznańskiego z Poznańską Lokalną Organizacją Turystyczną (PLOT) był Tour Salon czyli Targi Regionów i Produktów Turystycznych, na którym PLOT był jednym z oficjalnych partnerów wydarzenia. Na Tour Salon wystawiały się stowarzyszenia, izby i organizacje turystyczne z Polski oraz wiele podmiotów z zagranicy. Poprzez współpracę z PLOT w celu promocji powiatu poznańskiego zrealizowane zostały dwa nowe projekty - Certyfikacja Atrakcji Turystycznej Powiatu Poznańskiego oraz „na Tropie Skarbów z TRAMPkiem i TeniSówką”. Certyfikacja Atrakcji Turystycznej Powiatu Poznańskiego została zorganizowana w 2018 i 2019 roku. Jej celem jest systematyczne podnoszenie standardu oferty turystycznej aglomeracji poznańskiej. Aby otrzymać certyfikat atrakcje turystyczne musiały wykazać się odpowiednim standardem w zakresie wyposażenia, dostępności, oferty i działań promocyjnych. W 2018 roku 32 obiekty otrzymały tytuł Rekomendowanej Atrakcji Turystycznej. Uroczysty finał akcji odbył się 3 czerwca w Szreniawie w trakcie III Dnia Organizacji Pozarządowych. W 2019 roku **Certyfikat Rekomendowanej Atrakcji Turystycznej Powiatu Poznańskiego 2019 roku otrzymało już 38 obiektów. Uroczystość wręczenia wyróżnień odbyła się w Parku Dzieje, w Murowanej Goślinie, podczas IV Dnia Organizacji Pozarządowych.** Projekt „na Tropie Skarbów z TRAMPkiem i TeniSówką” realizowany jest od kwietnia 2019 roku. Zadaniem uczestników „Na tropie skarbów” jest przejście dowolnych sześciu „szlaków”- questów, potwierdzone odciskami pieczęci na [Karcie Przygody](#). Podczas przejścia questów uczestnicy spotkają się z licznymi zabytkami. Kartę Przygody można wydrukować ze strony powiatu poznańskiego lub otrzymać na stoisku powiatu poznańskiego podczas imprez plenerowych oraz w punktach informacji turystycznej w Poznaniu ([Stary Rynek](#)), [Mosinie](#), [Pobiedziskach](#) lub [Puszczykowie](#). Po zebraniu sześciu pieczęci na Karcie Przygody w siedzibie Starostwa Powiatowego w Poznaniu ([Wydział Promocji i Aktywności Społecznej](#)) lub w punktach informacji turystycznej uczestnicy mogą odebrać upominek.

XI. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz ochrony zasobów kulturowych i przyrodniczych oraz rozwoju turystyki. Kierunki, formy i zasady współpracy określa uchwalany corocznie Roczny program współpracy powiatu poznańskiego z organizacjami pozarządowymi. Jako zadania priorytetowe przyjmuje się tu m. in. zadania z zakresu edukacji, kultury i sztuki, kultury fizycznej i turystyki, pomocy społecznej oraz ochrony i promocji zdrowia.

Zadanie 11.1. Współpraca z organami samorządowymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w sektorach edukacji oraz kultury i sztuki w zakresie:

- upowszechniania kultury ze szczególnym nastawieniem na dzieci i młodzież z powiatu poznańskiego,
- organizacji imprez mających znaczenie dla rozwoju kultury i integracji społeczności powiatu poznańskiego,
- wycieczek edukacyjnych dla uczniów szkół z terenu powiatu poznańskiego.
- wspierania działań edukacyjnych integrujących dzieci i młodzież z terenu powiatu poznańskiego (np. konkursy, programy edukacyjne).

Tabela 3. Lista zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe w 2018 roku, wspieranych przez powiat poznański w obszarze **kultury i sztuki związane z zabytkami**

Lp.	Oferent	Tytuł zadania	Kwota dotacji
KULTURA I SZTUKA (zadania związane z zabytkami)			
1.	Uniwersytet Luboński Trzeciego Wieku ul. Jana III Sobieskiego 97 62-030 Luboń	Odwiedzamy zabytki polskiej kultury wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO	6 000,00 zł

Tabela 4. Lista zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe w 2019 roku, wspieranych przez powiat poznański w obszarze **kultury i sztuki związane z zabytkami**

Lp.	Oferent	Tytuł zadania	Kwota dotacji
KULTURA I SZTUKA (zadania związane z zabytkami)			
1.	Uniwersytet Luboński Trzeciego Wieku ul. Jana III Sobieskiego 97 62-030 Luboń	Odwiedzamy zabytki polskiej kultury wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO	8 000,00 zł
2.	Stowarzyszenie "Gloria in Musica" ul. Laskowa 13/1 62-023 Kamionki	Podpoznańskie dwory i pałace ożywione muzyką	8 000,00 zł
3.	Fundacja ARS BONITAS ul. Dąbrowskiego 194 60-594 Poznań	"Pałac ze Sztuką"	8 000,00 zł

Zadanie 11.2. Współpraca z organami samorządowymi, stowarzyszeniami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w sektorze kultury fizycznej i turystyki w zakresie:

- Upowszechnianie kultury fizycznej i turystyki ze szczególnym nastawieniem na dzieci i młodzież z powiatu poznańskiego.
- Organizowanie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych o zasięgu powiatowym.

- Organizacja przygotowań i uczestnictwa młodzieży reprezentującej powiat poznański w imprezach wojewódzkich, ogólnopolskich i międzynarodowych.

Tabela 5. Lista zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe w 2019 roku, wspieranych przez powiat poznański w obszarze **turystyki związane z zabytkami**

Lp.	Oferent	Tytuł zadania	Kwota dotacji
TURYSTYKA (zadania związane z zabytkami)			
1.	Fundacja PETRA senior ul. Krasińskiego 4 60-830 Poznań	Cykl spacerów - Poznaj swojego sąsiada	16 000,00 zł

Zadanie 11.3. Współpraca z organizacjami ekologicznymi, realizującymi programy służące ochronie przyrody i edukacji ekologicznej w zakresie wymiany informacji i konsultowania projektów aktów prawnych dotyczących ochrony środowiska oraz edukacji ekologicznej w zakresie m. in. ochrony środowiska i ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

W 2018 r. odbyła się kolejna IX edycja Powiatowego Konkursu Ekologicznego „Kochajmy nasze małe ojczyzny”. Uczestnikami konkursu byli uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych z terenu powiatu poznańskiego. Konkurs składał się z trzech etapów: szkolnego polegającego na rozwiązaniu testu, gminnego podczas którego wyłaniane były delegacje szkolne oraz finału, podczas którego uczniowie rozwiązali test sprawdzający wiadomości z ekologii, przyrody, geografii oraz wiedzę na temat powiatu poznańskiego. Ponadto również w 2018 r. zorganizowano trzy szkolenia z zakresu edukacji ekologicznej. Dwa szkolenia kierowane były do sołtysów z terenu powiatu poznańskiego natomiast w jednym uczestniczyli przedstawiciele służb mundurowych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu oraz Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu.

W 2019 r. w dniach 30-31 maja odbyło się szkolenie dla sołtysów z terenu powiatu poznańskiego z zakresu ochrony środowiska. Szkolenie przybliżyło sołtysom tematykę ochrony środowiska m.in. działania Powiatu Poznańskiego w ograniczaniu niskiej emisji, problemy z zagospodarowaniem odpadów, ochroną przed hałasem, rolą drzew w przyrodzie, składowisk odpadów oraz pożarów w rolnictwie - działań prewencyjnych, postępowania w przypadku współczesnych zagrożeń, w tym zagrożeń terrorystycznych, różnorodności przyrodniczej, możliwościom zmiany zaniedbanych skwerów i podwórek w zielone enklawy przyjazne społecznościom lokalnym. W dniach 24-25 października 2019 r. przeprowadzone zostało szkolenie dla służb mundurowych z zakresu ochrony i zagrożeń środowiska. Natomiast w terminie 14-15 listopada 2019 r. było zorganizowanie drugie szkolenie dla sołtysów z zakresu ochrony środowiska. W grudniu 2019 r. odbył się finał X edycji Powiatowego Konkursu Ekologicznego „Kochajmy nasze małe ojczyzny”. Uczestnikami konkursu byli uczniowie szkół ponadpodstawowych z terenu powiatu poznańskiego, a celem konkursu było uaktywnienie młodzieży oraz kadr pedagogicznych do działań na rzecz ochrony środowiska lokalnego.

XII. Upowszechnianie wiedzy o zabytkach, zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu oraz jego walorach turystycznych.

Zadanie 12.1. Wspieranie wydawania niekomercyjnych niskonakładowych wydawnictw (drukowanych: przewodników, albumów, widokówek, folderów itp. lub wykorzystujących inne techniki zapisu, np. płyty CD) popularyzujących wiedzę o zabytkach, zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu oraz jego walorach turystycznych, współpraca z organizacjami działającymi na rzecz promocji regionu w tym zakresie.

W 2018 roku:

- a) Wydawnictwo - Gułtowskie zeszyty historyczne - Historia gułtowskiej parafii - numer poświęcony historii parafii pw. św. Kazimierza oraz kościołowi parafialnemu. W publikacji ujęto: historia parafii, dokładny opis proboszczów parafii, szczegółowy opis budynku kościoła, stare zdjęcia z życia historii – kwota dotacji: 1 500 zł
- b) Film dokumentalny - "Sześciu Wspaniałych" III edycja - film krótkometrażowy przedstawiający portrety sześciu artystów, grup artystycznych, zespołów z wybranych gmin powiatu poznańskiego, którego celem jest upowszechnianie wiedzy na temat dorobku kulturalnego mieszkańców powiatu oraz ich działania w dziedzinie i na rzecz kultur – kwota dotacji: 10 000 zł

W 2019 roku:

- a) Dorośli i dzieci, szkoły noszące imię Arkadego Fiedlera w kraju, inne placówki edukacyjne - Film przedstawiający dzieje powstania i rozwoju Muzeum w Puszczykowie. Narratorami będą członkowie rodziny Fiedlerów, przeszłość, teraźniejszość, przyszłość – kwota dotacji: 10 000 zł
- b) "MAM SKRZYDŁA..."- I EDYCJA - 40-minutowy film dokumentalny, pierwsza edycja, przedstawienie dzieł artystów nieprofesjonalnych, samorodnych, w tym artystów niepełnosprawnych. Portrety sześciu twórców – kwota dotacji: 10 000 zł
- c) Rokietnickie Archiwum Cyfrowe 2019 - zbiór tysiąca skanów, listów i zdjęć, kopii dokumentów – kwota dotacji: 5 000 zł
- d) Wydanie książki o wysiedleniach z gmin Czerwonak, Pobiedziska, Swarzędz - wydanie książki (320 egz.) omawiającej wydarzenia z grudnia 1939 roku, zawierającej opracowanie historyczne tego wydarzenia jak i wspomnienia wysiedlonych z regionu wielkopolski oraz gmin Czerwonak, Pobiedziska i Swarzędz – kwota dotacji: 6 500 zł
- e) Wydanie i promocja publikacji pt. "Warthegau 1939 – 1945 - książka ze wspomnieniami żywych świadków tamtych lat, ilustrowaną fotografią z terenu Kraju Warty – kwota dotacji: 8 000 zł

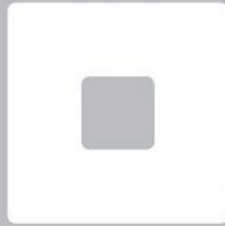
- f) Wydawnictwo w ramach obchodów 140-lecia linii kolejowej Poznań – Piła – kwota dotacji: 12 640 zł
- g) Szlakiem legend Powiatowej 17. - nagrania szlaku legend z różnych gmin powiatu poznańskiego – kwota dotacji: 10 000 zł
- h) ERA JAZZU - czyli od Mosiny po Nowy Orlean - realizacja i rozpowszechnienie 20 minutowego filmu dokumentalnego dot. mieszkającego w Mosinie Dionizego Piątkowskiego z Mosiny, członka licznych stowarzyszeń jazzowych i honorowy obywatel Nowego Orleanu - kolebki jazzu – kwota dotacji: 10 000 zł

Zadanie 12.2. Wydawanie map, przewodników, leksykonów, kronik itp. popularyzujących wiedzę o zabytkach, zasobach kulturowych i przyrodniczych powiatu oraz o jego walorach turystycznych.

Materiały promocyjne są dostępne w Starostwie Powiatowym w Poznaniu, a także podczas imprez plenerowych na stoisku promocyjnym powiatu poznańskiego. Publikacje w formie PDF dostępne są także na stronie www.powiat.poznan.pl lub stronie Poznańskiej Lokalnej Organizacji Turystycznej.

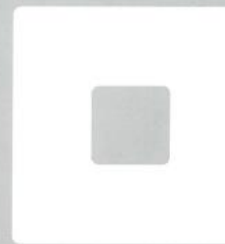
Powiat poznański – Przewodnik

POWIAT POZNAŃSKI RODZINNIE

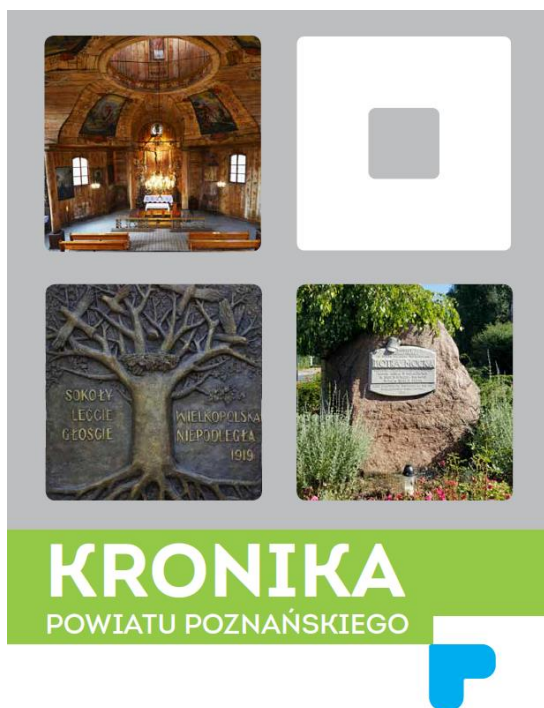
Powiat Poznański Rodzinnie – przewodnik

MAPA TURYSTYCZNA POWIAT POZNAŃSKI skala 1: 90 000

Mapa turystyczna powiat poznański

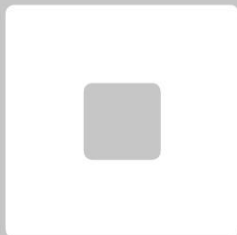
nr 9-2018

Kronika Powiatu Poznańskiego – wydanie 2018

nr 10-2019

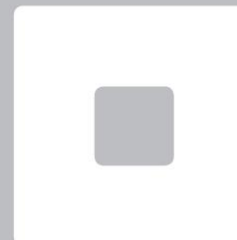
Kronika Powiatu Poznańskiego – wydanie 2019

POWIAT POZNAŃSKI
Smakowicie

Powiat Poznański Smakowicie

POWIAT POZNAŃSKI
Aktywnie

Powiat Poznański Aktywnie

Powiat Poznański Kulturalnie

Atrakcje turystyczne – Okolice Poznania, przy współpracy z PLOT-em

Poznań i okolice dla dzieci, przy współpracy z PLOT-em

Kubki i podstawki promujące Perły Powiatu Poznańskiego

Atrakcje Powiatu Poznańskiego – gra memory

Perły Powiatu Poznańskiego – gra planszowa

POWIAT POZNAŃSKI
rekomendowane
atrakcje turystyczne

13 sposobów na aktywny wypoczynek

Pływanie, wędkowanie czy jazda konno...
zawsze warto być w ruchu. Blisko Poznania
każdy znajdzie coś dla siebie!

POWIAT POZNAŃSKI
rekomendowane
atrakcje turystyczne

8 niezwykłych muzeów

Statek Kolumba, płótno Matejki, a nawet...
duch! W muzeach blisko Poznania
każdy znajdzie coś dla siebie!

POWIAT POZNAŃSKI
rekomendowane
atrakcje turystyczne

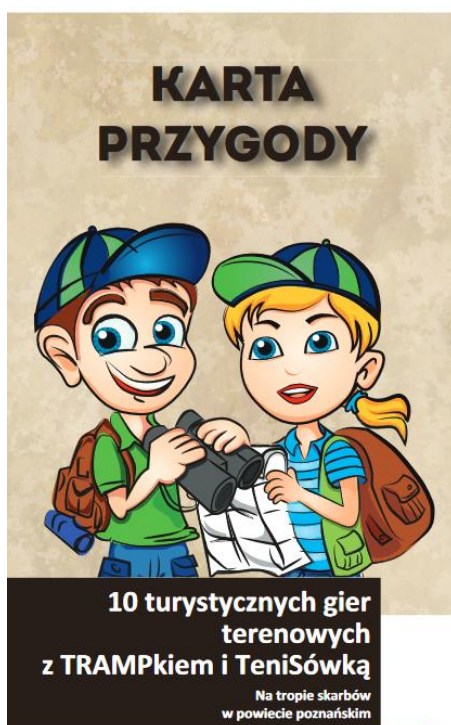

11 niezapomnianych wycieczek w rodzinnym gronie

Dzieci to wymagający turyści. Blisko Poznania
na pewno nie będą się nudzić!

Ulotki promocyjne rekomendowanych atrakcji turystycznych – Aktywnie, Kulturalnie, Rodzinnie
(wydane w dwóch językach obcych: angielskim i niemieckim)

POWIAT POZNAŃSKI
gry turystyczne - questy

Karta Przygody – Na tropie skarbów z TRAMPkiem i TeniSówką

REKOMENDOWANE ATRAKCJE TURYSTYCZNE POWIATU POZNAŃSKIEGO

AKTYWNY WEEKEND

PODRĘCZNY PRZEWODNIK DLA KAŻDEGO

Wakacje dobiegają końca, wielu Wielkopolan powróciło do domów, wraz z opalenizną przywołując wspomnienia z Bałtyku, Włoch, Izraela czy Egiptu. Czy na wycieczki w atrakcyjnych miejscach trzeba teraz czekać aż do następnego lata? Nic bardziej mylnego. Większą część roku spędzamy tu sobie – w Wielkopolsce. Zgodnie z niezmieritelną zasadą: cudzie ciwralice, swego nie znacie, często nie znamy sztatow własnego regionu, tymczasem okolice Poznania oferują wiele miejsc, które zdecydowanie zasługują na odwiedzinę. Chcąc zatem pomóc w odpowiedzi na pytanie: Gdzie pojechać? Co zobaczyć? – przygotowaliśmy ponad 30 propozycji wspaniałego spędzenia wolnego czasu w naszym sercu regionu, w powiecie poznańskim. To doskonała oferta zarówno dla poznańców, jak i pozostałych Wielkopolan, nie tylko na weekend. Spodziewasz się odwiedzin coci? Kurzyn zapowiedział się z wiatry? Dzieciaki domagają się wycieczki za miasto? Szukasz miejsca na roman-

Starosta poznański Jan Grabkowski oraz Prezes zarządu PLOT Jan Mazurczak wśród przedstawicieli Rekomendowanych Atrakcji Turystycznych Powiatu Poznańskiego

tyczną eskapadę z dziewczyną? Kolejna miarodajna miarodajna na horyzoncie? Bez obaw! Mammy coś dla Ciebie!

Nasza propozycja opisuje obiekty, które w tym roku uzyskały tytuł Rekomendowanej Atrakcji Turystycznej Powiatu Poznańskiego. Aby otrzymać certyfikat, poszczególne miejsca musiały wykazać się odpowiednim standardem w zakresie wyposażenia, dostępności, oferty i działań promocyjnych. Nad wszystkim czuwała Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna we współpracy z Powiatem Poznańskim. Rywalizację w kategorii „muzea” wygrało Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, wśród „parków rozrywkowo-otrodków edukacji” najlepszy okazał się Gród Pobiedziska, a w kategorii „rekreacja” zwyciężyły Tarasowice Termy, jednak każdy z obiektów, które pomysłnie przeszły sito kwalifikacji, z pewnością zasługuje na odwiedzinę. Naprawdę warto!

NATURA W ZASIĘGU RĘKI

Niewiele dużych miast może się pochwalić parkiem narodowym w sąsiedztwie. Zwiedzanie Wielkopolskiego Parku Narodowego warto rozpocząć od wycieczki w Muzeum Przyrodniczym w Jeziorach. Po obejrzeniu wystawy: makiecy ze scenami z życia lasu, kolekcji owadów, ptaków i ryb można wybrać się na spacer nad Jezioro Góreckie z romantycznymi murami na Wyspie Zamkowej. Zwiastują są również podstawą zbiorów Muzeum

Przyrodniczo-Lowieckiego w Uszarnie, obejmujących trofea, bron i akcesoria myśliwskie. Na maluchy czeka tam basenowa ekspozycja Zwierzęta w czterech porach roku.

Drzewa i krzewy – zarówno rodzime, jak i egzotyczne – najlepiej poszukać w Arboretum Kórnickim. Dla zwiedzających przygotowane tu gry terenowe (quest), a ścieżka dydaktyczna Drzewa świata pozwoli odszukać drzewo, którego liście pachną... piernikiem.

W Parku Orientacji Przestrzennej w Owińskach kompozycje roślinne ogrodu barokowego uzupełnia mnóstwo urządzeń rekreacyjnych, które doceniają (i przestępują!) dzieci.

Spora dawkę przyrodniczej wiedzy serwują Ośrodki Edukacji Leśnej: Dziewicza Góra i Łysy Młyn. Pierwszy słynie z wycieczki widokowej i salonu fotografii przyrodniczej, w drugim warto przejść ścieżką po kładkach i zejść do gniazda bielika.

Arboretum Kórnickie

HIT KOLEKCJA DRZEW Z EUROPY, AZJI A TAKŻE AMERYKI POŁNOCCYJ

• ul. Parkowa 5, Kórnik
• www.idpan.poznan.pl • tel. 61 817 00 33

Park Orientacji Przestrzennej w Owińskach

HIT OGRÓD ZMYŚŁÓW ZAPROJEKTOWANY Z MYŚLĄ O OSOBACH Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WZROKU

• Plac Przemysława 9, Owińska
• www.niewiedomi.edu.pl • tel. 61 812 04 86

Ośrodek Edukacji Leśnej „Dziewicza Góra”

HIT PANORAMA POZNAŃSKA I PUSZCZY ZIELONKI
• ul. Dziewicza Góra 4, Czerwonak
• www.lopuchowo.poznan.lasy.gov.pl
• tel. 608 347 190

Ośrodek Edukacji Leśnej „Łysy Młyn”

HIT ŚCIEŻKA EDUKACYJNA „ROLA WODY W PRZYRODZIE” WOKÓŁ STAWU ZWANEGO ŁYSYM MŁYNEM

• ul. Poznańska 2B, Biedrusko
• www.wlin.pl • tel. 692 704 099

Muzeum Przyrodnicze Wielkopolskiego Parku Narodowego w Jeziorach

HIT MAKIETA PREZENTUJĄCA GATUNKI LASÓW I RÓD PARKU

• Jezioro k. Mosiny
• www.wielkopolskipn.pl • tel. 61 898 23 23

Muzeum Przyrodniczo-Lowieckie w Uszarnie

HIT KOLEKCJA TROFEÓW MYŚLIWSKICH ZWIERZĄT POLSKICH I EGZOTYCZNYCH

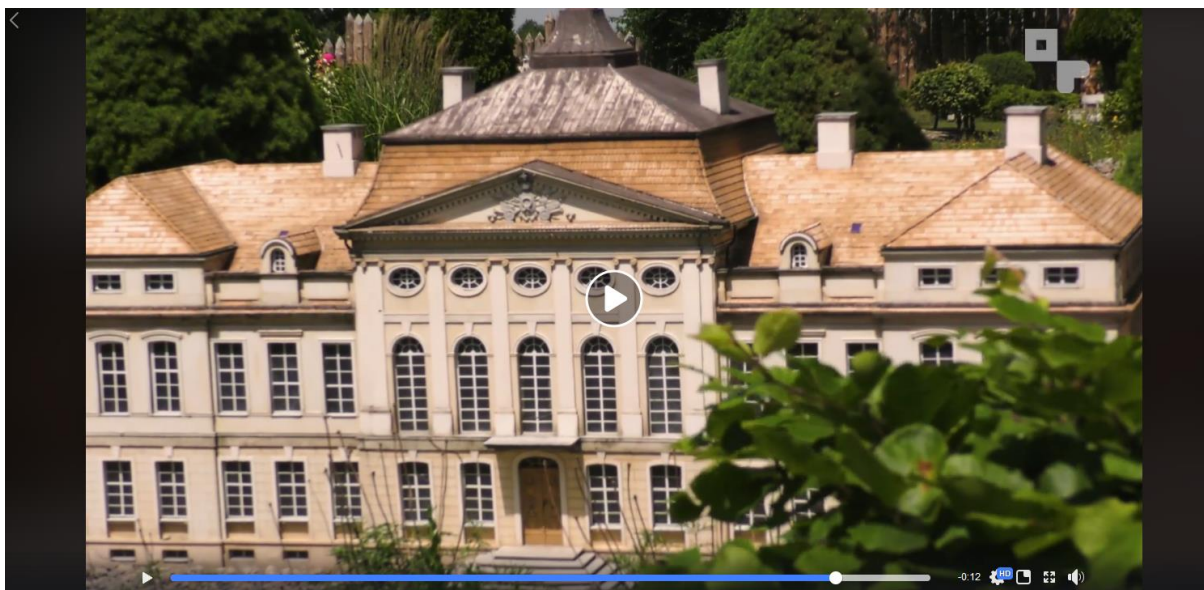
• ul. Akacjowa 12, Uszarnie
• www.muzeum-szreniawa.pl • tel. 61 818 12 11

Rekomendowane Atrakcje Turystyczne 2018 w Prasowej17.

REKOMENDOWANE ATRAKCJE TURYSTYCZNE POWIATU POZNAŃSKIEGO 2019

Rekomendowane Atrakcje Turystyczne 2019 w Prasowej17.

Certyfikowane Piątki: Skansen Miniatur Szlaku
Piastowskiego w Poddębicach

Lubię to! Komentarz Udostępnij

17 16 udostępnień

#CertyfikowanePiątki na Facebooku Powiatu Poznańskiego – materiały filmowe ukazujące rekomendowane atrakcje turystyczne

Zadanie 12.3. Współpraca z mediami mająca na celu zakorzenienie wiedzy wskazywanej niniejszym Programem, a także wzmacnianie poczucia tożsamości terytorialnej, kulturowej i społecznej jako jednego z filarów wszechstronnego rozwoju powiatu poznańskiego. Kontynuacja projektu „Powiatowa 17”, którego celem jest promocja powiatu poznańskiego i jego gmin, ukazywanie działalności samorządu lokalnego m.in. jego osiągnięć oraz planów inwestycji i rozwoju.

W latach 2018-2019 projekt „Powiatowa 17.” jest kontynuowany i rozwijany o kolejne środki masowego przekazu. W omawianych latach kontynuowano emisję Telewizyjnej Powiatowej17. w telewizji WTK, TVP3 (2018) a od 2019 roku także na antenie Telewizji STK. Ponadto w latach 2018-2019 kontynuowana jest współpraca z Radiem Poznań, czego wyrazem jest emisja w każdy piątek Radiowej Powiatowej17., w której gminy prezentują swoją infrastrukturę sportowo-rekreacyjną oraz atrakcje turystyczne, w tym zabytki. O legendach, atrakcjach turystycznych, wydarzeniach kulturalnych w powiecie można również przeczytać na łamach Głosu Wielkopolskiego, gdzie wydawany jest dodatek pt. Prasowa Powiatowa17. Audycje o powiecie poznańskim realizuje także telewizja STK.

Powiatowa17. ukazuje działalność samorządu lokalnego, jego osiągnięcia, plany inwestycji i rozwoju, wydarzenia społeczne i kulturalne oraz komunikaty i relacje z wydarzeń mających miejsce w całym powiecie poznańskim, buduje relacje z mieszkańcami i partnerami oraz kreuje pozytywny wizerunek powiatu poznańskiego, zarówno w środowisku lokalnym jak i na zewnątrz.

Podsumowanie liczby tematów i czas trwania emitowanych programów w latach 2018-2019

Powiatowa17.		
Środek przekazu	Liczba tematów	Czas trwania emisji
Prasowa Powiatowa17.	378	nie dotyczy
Radiowa Powiatowa 17.	261	12 godzin 24 minuty
Telewizyjna Powiatowa17.	319	9 godzin 35 minut
Telewizja STK	406	147 godzin 50 minut

Przykładowe artykuły na temat zabytków/Pomników Historii w Prasowej Powiatowej17.

Wieża w Biedrusku zabytkiem zadbanym

Konkurs

Podczas gali w Muzeum Emigracji w Gdyni ogłoszono wyniki tegorocznej edycji konkursu „Zabytek Zadbany”. W gronie wyróżnionych zostały dwa obiekty z powiatu poznańskiego. Laureatem w kategorii „zabytki techniki” została wodociągowa wieża ciśnienia w Biedrusku, a Pałac w Jankowicach otrzymał wyróżnienie w kategorii „rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu”.

Konkurs „Zabytek Zadbany” organizowany jest od 1975 roku. Jego celem jest

Dawna siedziba rodu Raczynskich. Tamtejszy zespół pałacowo-parkowy mógłby z powodzeniem stanowić ozdobę francuskiej doliny Loary, synagog z zamków i pałaców. Nie bez powodu Rogalin znalazł się niedawno na prestiżowej liście pomników historii. Rogalińska rezydencja to miejsce, do którego warto i trzeba (!) wracać, bo ktoś jest w stanie jednego dnia obejrzeć pałacowe wnętrza, galerię obrazów, mauzoleum Raczynskich, ogród i park ze słynnymi dębami: Lechem, Czechem i Rusem? Już na samo zwiedzanie galerii malarstwa, z obrazami takich malarzy jak Jan Matejko, Jacek Malczewski, Leon Wyczółkowski czy Józef Mehoffer, warto zarezerwować osobną wizytę.

www.rogalin.mnp.art.pl

MUZEUM PAŁAC W ROGALINIE

Rezydencja wśród dostojnych dębów

Pomnik historii. Aristokratyczna siedziba rodziny Działyńskich i... dom Białej Damy. Jedną z najbardziej znanych polskich żwawych kapryśna i nie wszystkim dane będzie ją spotkać. Każdy natomiast ma szansę zobaczyć jej portret, zdobiony jedno z wielu efektownych pomieszczeń. Urządzone z przepychem zamkowe wnętrza można podziwiać wyłącznie w specjalnych kapciach, co dla wielu będzie atrakcją samą w sobie.

Zamek w Kórniku

Kto zobaczy Białą Damę?

www.bkpan.poznan.pl/muzeumzamek

O trzech braciach, wielkich dębach i potędze przyrody

Powiatowe legendy

Rogalin to perła powiatu poznańskiego. To też pomnik historii i miejsce, które każdego roku odwiedzają tysiące turystów. Część z nich zachwyca się kolekcją malarstwa, a inni nie mogą wyjść z podziwu na widok wspaniałych, kilkusetletnich dębów rosnących w parku. - W 1992 roku zinwentaryzowano 1435 egzemplarzy, które w piersnicy mają obwód większy od 2 metrów. Wiele z nich to niekwestionowane ikony wielkopolskiego krajobrazu - informuje z dumą strona Muzeum.

Najbardziej znane rogałińskie dęby to Lech, Czech i Rus. Najpotężniejszy jest ten ostatni, mający w obwodzie ponad 9 metrów. Dwa pozostałe także imponują potęgą i majestatem. Skąd się wzięły ich nazwy? I tutaj trzeba przywołać legendę, opisującą przygody trzech braci, którzy pewnego słonecznego dnia udali się w rejony obecnego Rogalina na polowanie. Na ich drodze stanął wówczas wyjątkowej urody los. Młodzieńcy natychmiast jednak odłożyli broń, bo niemal od razu zorientowali się, że trafili do świętego gaju.

Chwilę później na spotkanie braci wyszedł kapłan, który uraczył ich wyborem miodem. To właśnie tam postawiono gontyne, czyli miejsce pogańskiego kultu. Nieco później, wokół niej powstała osada, która z czasem stała się Rogalinem. Wtedy też bracia mieli posadzić słynne dęby, które nazwano na ich cześć. Po przyjęciu chrztu przez Mieszka I osadę spacyfikowano, a zamiast gontyn postawiono dębowy krzyż, oczywiście na cześć nowej wiary. Dęby posadzone przez Lecha, Czecha i Rusę jednak zostały, a ludzie o nich nie zapomnieli...

- Dla Słowian i wielu innych ludów przedchrześcijańskiej Europy szczególnie okazałe dęby były święte. Ich „namacalną” obecność w otoczonych opieką gajach wplatano w barwną mitologię i powtarzany przez pokolenia religijny przekaz - czytamy na stronie Muzeum. Dęby Lech, Czech i Rus z biegiem lat obrosły legendą, budząc podziw tych, którzy trafili do Rogalina.

- Trwanie tych drzew przez wieki poruszało wyobraźnię niejednego ludzkiego pokolenia. Namacalnym dowodem ich silnego wpływu na artystów są znane obrazy Michała Wyciżółkowskiego prezentowane w Muzeum w Bydgoszczy - informuje Muzeum. Ta fascynacja wcale nie dziwi, bo jak wynika z przeprowadzonych nie tak dawno badań dendrochronologicznych, dęby stoją tam od ponad 700 lat. A czym jest człowiek wobec takiej potęgi natury i przyrody?

Zebrał i opowiedział Tomasz Sikorski

FOT. ZBIORNIK.PL

ZABYTKI

INWESTOWANIE W DZIEDZICTWO NARODOWE

Do rejestru zabytków na terenie powiatu poznańskiego wpisanych jest blisko 550 obiektów architektury i budownictwa, zespołów parkowych i cmentarzy, a także ponad 50 stanowisk archeologicznych.

Od 2010 roku w strukturach Starostwa Powiatowego w Poznaniu utworzony został Wydział Powiatowego Konserwatora Zabytków. - To jedyna w kraju, wśród tego typu jednostek samorządu terytorialnego, tak rozbudowana i o tak szerokim zakresie zadań służba konserwatorska. Już w momencie swojego powstania przejęliśmy większość kompetencji Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków - mówi

Wiesław Biegański, powiatowy konserwator zabytków.

Dzięki ogromnym nakładom finansowym - każdego roku to ponad milion złotych - wiele zabytków na terenie powiatu odzyskało swój blask.

- Nie oszczędzamy na zabytkach, bo to dobra kultury i nasze dziedzictwo narodowe. Poza tym, to wielka satysfakcja móc zobaczyć, jak z obiektów, które latami popadały w ruinę, powstają prawdziwe powiatowe perełki. Tak, jak to miało ostat-

nio miejsce w przypadku kościoła św. Mikołaja w Owiniśkach - mówi starosta poznański Jan Grabkowski.

Zadaniem powiatowego konserwatora zabytków jest między innymi bieżąca opieka nad obiektami stanowiącymi własność powiatu, jak choćby zespół klasztorny w Owiniśkach, który na przestrzeni ostatnich lat, wraz z Parkiem Orientacji Przestrzennej, stał się wtyczką nie tylko powiatu, ale całego regionu. Wkrótce taką architektoniczną i turystyczną perełką ma być dwór w Skrzynkach. - Przygotowujemy ten obiekt do remontu generalnego - zdradza Wiesław Biegański. ■

Najważniejsze obiekty, których remont był współfinansowany ze środków powiatu poznańskiego

■ Klasztor w Owiniśkach: renowacja i modernizacja wnętrza, wykonanie badań archeologicznych, dendrochronologicznych zabytkowego stropu belkowego, wykonanie datowania ceramicznych posadzek metodą termoluminescencyjną określającą okres ich powstania na pierwszą połowę XIV i XVI wieku, remont elewacji i dachów, termomodernizacja.

■ Park w Owiniśkach: renowacja i adaptacja na Park Orientacji Przestrzennej.

■ Kościół pw. św. Jana Chrzciciela w Owiniśkach: remont elewacji.

■ Kościół pw. św. Mikołaja w Owiniśkach: remont elewacji i wnętrza, remont ogrodzenia cmentarza przykościelnego.

■ Zamek w Kórniku: remont mostu (uratowanie przed katastrofą budowlaną), kompleksowy remont elewacji oraz prace konserwatorskie średniowiecznych piwnic).

■ Kościół pw. Wszystkich Świętych w Kórniku: remont krypty Zamojskich, kaplicy oraz kompleksowy remont elewacji.

Każdy obiekt i jego konserwacja ma swoją specyfikę

WIESŁAW BIEGAŃSKI,
POWIATOWY
KONSERWATOR ZABYTKÓW

■ Drewniany kościół pw. św. Marii Magdaleny w Długiej Goślinie: remont fundamentów, kompleksowy remont konstrukcji ścian i podłoga.

■ Drewniany kościół pw. św. Michała Archanioła w Rogalinie: kompleksowy remont konstrukcji ścian i fundamentów.

■ Drewniany kościół cmentarny pw. św. Krzyża w Buku: kompleksowy remont kościoła.

■ Drewniany dworzec kolejowy w Puszczykowie: kompleksowy remont elewacji i zabytkowego zegara.

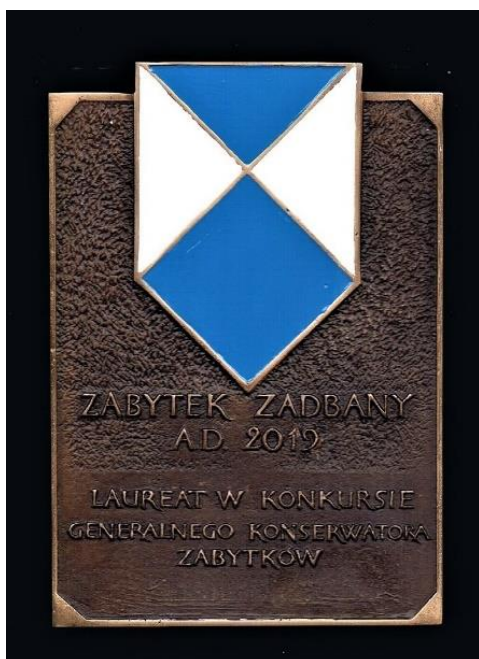
■ **CZY WIESZ, ŻE** powiat poznański może się pochwalić dwoma pomnikami historii? To Zamek w Kórniku oraz Zespół Pałacowo-Parkowy w Rogalinie. Oba miejsca są wtyczkami całej Wielkopolski, bardzo chętnie odwiedzanymi przez turystów. Wielką atrakcją pierwszego obiektu jest m.in. unikatowe arboretum, a w Rogalinie, oprócz potężnych dębów, można zobaczyć choćby największy obraz Jana Matejki.

W zakresie upowszechniania wiedzy o zabytkach podjęto następujące działania:

- W 2019 r. Powiat Poznański współfinansował w kwocie 25.000 zł numer 4/2019 ogólnopolskiego kwartalnika „Renowacje i Zabytki”, którego wydanie w całości poświęcone jest powiatowi poznańskiemu tj. historii, renowacji i adaptacji obiektów oraz miejsc zabytkowych, znajdujących się na terenie powiatu, zilustrowane fotografiami wybranych zabytków i realizacji konserwatorskich dofinansowanych m.in. z budżetu powiatu poznańskiego na ochronę dziedzictwa kulturowego. Wydawnictwo ukazało się pod koniec grudnia 2019 r.

- w 2019 r. w ramach ogólnopolskiego konkursu Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Generalnego Konserwatora Zabytków „Zabytek Zadbany”, który premiuje jedynie najważniejsze i najbardziej udane, kompleksowe realizacje konserwatorskie w Polsce, Powiatowy Konserwator Zabytków zgłosił następujące obiekty:
 - zespół pałacowo – parkowy w Jankowicach (gm. Tarnowo Podgórne)
 - pałac w Swadzimiu (gm. Tarnowo Podgórne)
 - wodociągowa wieża ciśnień w Biedrusku (gm. Suchy Las)
 - kościół św. Mikołaja w Owińskach (gm. Czerwonak)
 - dawna synagoga w Buku (m. Buk),z których wieża ciśnień w Biedrusku zdobyła nagrodę główną w kategorii „Zabytki techniki”, a zespół pałacowo-parkowy w Jankowicach – wyróżnienie w kategorii „Rewaloryzacja przestrzeni kulturowej i krajobrazu”.

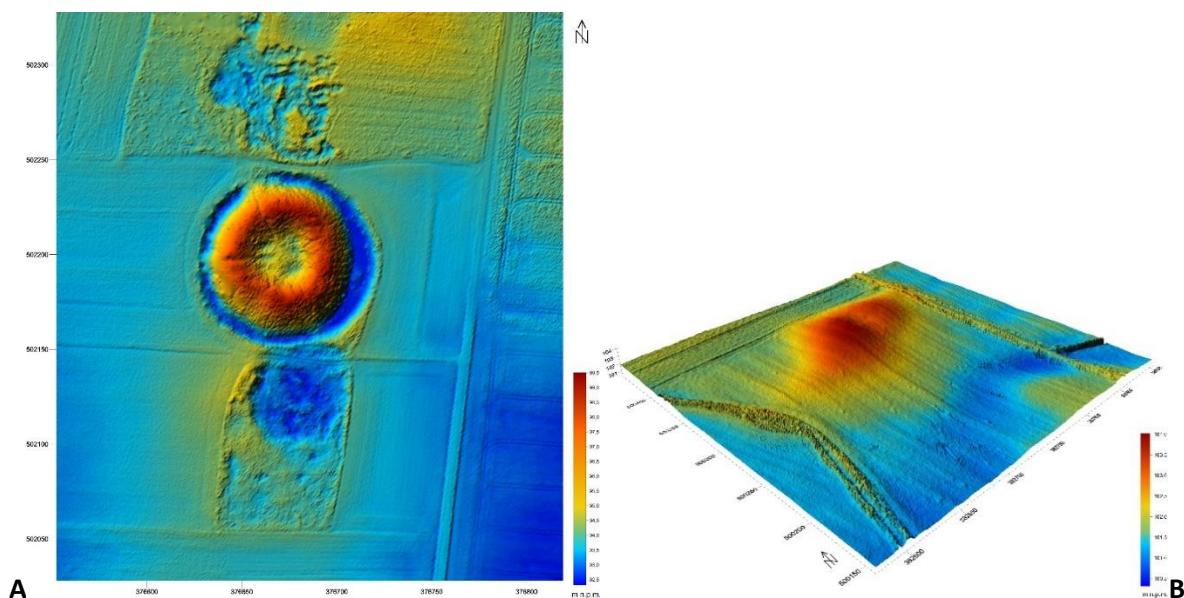
- w latach 2018 -2019 realizowano dwa projekty konserwatorskie w całości finansowane z budżetu powiatu poznańskiego, mające za zadanie określenie stanu zachowania drewnianego dziedzictwa kulturowego oraz dziedzictwa archeologicznego powiatu poznańskiego, w celu jego wartościowania, wypracowania wskazań konserwatorskich dla ich dalszego użytkowania i prowadzenia monitoringu działań konserwatorskich w ich obrębie:

1. rozpoznanie stopnia zachowania historycznych więźb dachowych w zabytkach architektury powiatu poznańskiego, w ramach którego zrealizowano:

ROK	OBIEKTY
2019	<p>Węglewo (gm. Pobiedziska), kościół parafialny p.w. św. Katarzyny ; Kórnik (gm. Kórnik), kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych; Kórnik-Bnin (gm. Kórnik), kościół parafialny p.w. św. Wojciecha; Owińska (gm. Czerwonak), kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela; Komorniki (gm. Komorniki), kościół parafialny p.w. św. Andrzeja; Iwno (gm. Kostrzyn), kościół parafialny p.w. NMP Szkaplerznej; Modrze (gm. Stęszew), kościół parafialny p.w. św. Idziego; Cerekwica (gm. Rokietnica), kościół parafialny p.w. Podwyższenia Krzyża; Jeziorki (gm. Stęszew), kościół parafialny p.w. św. Teresy; Pobiedziska (gm. Pobiedziska), kościół parafialny p.w. św. Ducha; Białężyn (gm. Murowana Goślina), kościół parafialny p.w. św. Tymoteusza; Rogalin (gm. Mosina), kościół parafialny p.w. św. Marcelina; Długa Goślina (gm. Murowana Goślina), kościół parafialny p.w. św. Marii Magdaleny</p> <p style="text-align: right;">kwota: 20 000 zł</p>

2. digitalizacja dziedzictwa archeologicznego Powiatu Poznańskiego - wykonanie inwentaryzacji wybranych grodzisk z terenu Powiatu Poznańskiego za pomocą metod nieinwazyjnych, lotniczego skaningu laserowego (w oparciu o dane ISOK) i/lub skaningu naziemnego, opracowanie i analiza, w ramach którego zrealizowano:

OBIEKTY	
2018	<p>grodzisko w m. Sokolniki Drzążgowskie, dz. nr ewid. 2/3, gm. Kostrzyn, powiat poznański, woj. wielkopolskie, AZP 53-31 stan. 1/155</p> <p style="text-align: right;">kwota: 19 680 zł</p>
2019	<p>grodzisko w m. Trzek, dz. nr ewid. 16, 17, gm. Kostrzyn, powiat poznański, woj. wielkopolskie, AZP 53-30 stan. 1/227</p> <p style="text-align: right;">kwota: 20 000 zł</p>

oprac. W. Małkowski

- A.** Trzek - numeryczny model wysokości terenu obszaru grodziska (widok ortogonalny).
B. Sokolniki Drzążgowskie numeryczny model wysokości terenu obszaru grodziska (widok ukośny) w m. Sokolniki Drzążgowskie.

- w 2018 r. wykonano badania architektoniczne zabytkowego, drewnianego stropu belkowego odkrytego w jednym z pomieszczeń parteru podczas rewaloryzacji wnętrz zespołu klasztornego w Owińskach (gm. Czerwonak), będącego własnością powiatu, w celu jego wartościowania, określenia datowania metodą dendrochronologii oraz przygotowania programu konserwatorskiego, zmierzającego do wyeksponowania stropu w charakterze świadka w miejscu odkrycia. Kwota: 6 000 zł
- w 2018 r. przeprowadzono badania, w Laboratorium Datowania Luminescencyjnego i Spektrometrii Instytutu Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, odkrytych podczas rewaloryzacji wnętrz zespołu klasztornego w Owińskach (gm. Czerwonak), będącego własnością powiatu, wybranych, zabytkowych elementów ceramicznych (posadzki, mur) w celu doprecyzowania datowania średniowiecznej historii obiektu i wsparcie naukowe, równoległe odbywających się na terenie klasztoru, badań archeologicznych. Kwota: 15 190,5 zł.

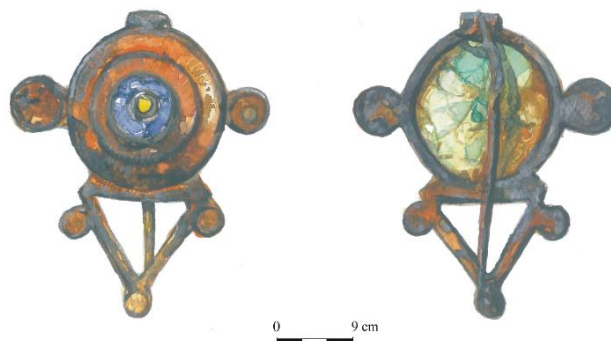

Miejsce pobrania próbki nr 1 – cegła z reliktu muru (głębokość 55 cm); wyniki: data 1371 (niepewność : +/-32)

- w latach 2018-2019 pracownicy Wydziału Powiatowego Konserwatora Zabytków brali udział w następujących przedsięwzięciach (szkolenia, referaty, wydawnictwa):
 - artykuły popularyzujące ochronę dziedzictwa kulturowego na terenie powiatu w numerze 4/2019 ogólnopolskiego kwartalnika „Renowacje i Zabytki” w całości poświęconemu powiatowi poznańskiemu
 - „Refleksje nad zasadnością i skutecznością popularyzacji wyników badań archeologicznych metodami nieinwazyjnymi” referat w ramach konferencji pt. „Metody geofizyczne w archeologii polskiej spotkanie V” organizowanej przez Instytut Archeologii UMK oraz Instytut Archeologii i Etnologii PAN
 - „Dyskurs konserwatorski nad wyzwaniami ochrony stanowisk archeologicznych w obszarze leśnym na przykładzie grodziska w Kociałkowej Górze, gm. Pobiedziska, powiat poznański”- referat prezentowany w ramach międzynarodowej, interdyscyplinarnej konferencji archeologicznej pt. „Archeologia obszarów leśnych / The Archaeology of Woodlands”

zorganizowanej przez Uniwersytet w Białymstoku (Pracownię Archeologii Nieodległej Przeszłości IHiNP UwB),

- „Problematyka archeologiczno-konserwatorska cmentarzy przykościelnych powiatu poznańskiego” referat w ramach sesji naukowej pn.: „Archeologia miejsc funeralnych w Wielkopolsce” zorganizowanej z inicjatywy Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przy współpracy z Muzeum Archeologicznym w Poznaniu oraz Oddziałem Wielkopolskim Stowarzyszenia Archeologów Polskich,
- „Kontekst konserwatorski ochrony stanowisk archeologicznych w środowisku leśnym” referat w ramach szkolenia dla inspektorów ds. archeologii Wojewódzkich Urzędów Ochrony Zabytków organizowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie
- „Zarys stanu badań archeologicznych nad rozpoznaniem założeń urbanistycznych miast powiatu poznańskiego” artykuł w: Archeologia dawnego osadnictwa Wielkopolski, Poznań 2018, wyd. Wielkopolski Wojewódzki Konserwator Zabytków, Stowarzyszenie Naukowe Archeologów Polskich Oddział Wielkopolski
- „Działalność konserwatorska w zakresie ochrony zabytków archeologicznych w Wielkopolsce w latach 1918-2018” referat podczas sesji pn.: „Z dziejów konserwatorstwa w Wielkopolsce” w ramach „Wielkopolskich obchodów 100-lecia służb konserwatorskich”, zorganizowanych przez wojewodę wielkopolskiego Zbigniewa Hoffmanna oraz wielkopolskiego wojewódzkiego konserwatora zabytków Jolantę Goszczyńską
- „Cel i konserwatorskie metody zarządzania dziedzictwem archeologicznym” artykuł w: Dziedzictwo we współczesnym świecie, Wydawnictwo Universitatis, Kraków 2018
- „Prowincjonalnorzymska emaliowana zapinka tarczowata z miejscowość Wierzonka, pow. poznański” artykuł w: Wiadomości Archeologiczne t. LXIX, Warszawa 2019
- „Zagadnienia ochrony konserwatorskiej wczesnośredniowiecznych grodzisk w Dąbrówce koło Poznania wobec współczesnych wyzwań zagospodarowania terenu” w: biblioteka Fontes Archaeologici Posnanienses (w druku)

Prowincjonalnorzymska emaliowana zapinka tarczowata z miejscowość Wierzonka, pow. poznański, rys. M. Ptak